



เสวนาประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 1
“ประชาคมอาเซียน : ผลกระทบต่อประเทศไทย”

ean

จัดโดย

- ศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน สำนักงานต่างประเทศ ●
- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายบริหารจัดการความรู้ ●
- สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ ●
- สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ●
- สำนักงานอัยการสูงสุด

กิจกรรมเวที **เสวนา**

ส่วนกลาง



คำนำ

การเสวนาประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 1 หัวข้อ “ประชาคมอาเซียน : ผลกระทบต่อประเทศไทย” การเสวนาครั้งนี้คณะผู้จัดซึ่งประกอบด้วย ศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน สำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายบริหารจัดการความรู้ สำนักงานวิชาการ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ และสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้ร่วมกันดำเนินการที่ห้องประชุม 702 อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ถนนแจ้งวัฒนะ และถ่ายทอดผ่านระบบสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังห้องประชุม 100 ปี อาคารรัชดาภิเษก และสำนักงานอัยการส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้บุคลากรสำนักงานอัยการสูงสุดได้มีโอกาสเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ในทุกมิติของสังคม อันจะทำให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งระดมความรู้และแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงองค์กรและภารกิจของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยมุ่งสู่การมีบทบาทสำคัญด้านกระบวนการยุติธรรมในประชาคมอาเซียน ตามนโยบายของสำนักงานอัยการสูงสุดเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การเสวนาครั้งนี้คณะผู้จัดได้เชิญ **ดร. สุริยา จินตาวงษ์ รองอธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ** ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องประชาคมอาเซียน มาบรรยายและเป็นวิทยากรนำการเสวนา โดยท่านวิทยากรได้นำเสนอข้อมูลในภาพรวมว่าอาเซียนเป็นโอกาสและความท้าทายที่สำคัญด้วยเหตุผลทางด้านภูมิศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ สถานะทางเศรษฐกิจ และความเชื่อมโยงในอีกหลายด้าน หลีกเลี่ยงไม่พ้นที่เราจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมนี้ที่กำลังเกิดขึ้น และประชาคมอาเซียนไม่ใช่มีเฉพาะ AEC ซึ่งเป็นที่คุ้นหู แต่ประชาคมอาเซียนประกอบไปด้วย 3 ประชาคม คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC)

ศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน สำนักงานต่างประเทศ ได้ดำเนินการ
ถอดเทปการเสวนา เรียบเรียงเนื้อหา และจัดพิมพ์เผยแพร่การเสวนาประชาคมอาเซียน
ครั้งที่ 1 นี้ ซึ่งหวังว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรของสำนักงานอัยการสูงสุด
และผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของประชาคมอาเซียน อันสามารถใช้
ประโยชน์ในการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและเพิ่มพูนศักยภาพในการปฏิบัติ
ราชการต่อไป

ศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน
สำนักงานต่างประเทศ

เสวนาประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 1

หัวข้อ “ประชาคมอาเซียน : ผลกระทบต่อประเทศไทย”

วันที่ 2 ธันวาคม 2558 เวลา 09.30 - 11.30 น.

◆ นายจุมพล พันธุ์สัมฤทธิ์ อัยการพิเศษฝ่ายกิจการต่างประเทศ 3/

ผู้อำนวยการศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน ผู้ดำเนินการเสวนา : สวัสดีครับท่านผู้เข้าร่วมเสวนาทั้งในที่ประชุมแห่งนี้ ห้องประชุม 100 ปี อาคารรัชดาฯ ห้องประชุมภาค 1 – 9 และทุกท่านที่ชมผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานอัยการสูงสุด ก็ขอต้อนรับเข้าสู่การเสวนาประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 1 ขออนุญาตนำทุกท่านเข้าสู่พิธีการก่อนที่จะมีการเสวนากัน วันนี้เราได้รับเกียรติจากท่านรองอัยการสูงสุดมาเป็นประธานการเสวนา ขอเรียนเชิญท่านเข้มชัย ชุตินวงศ์ รองอัยการสูงสุด กล่าวนำและเปิดการเสวนาครับ

◆ นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ รองอัยการสูงสุด: เรียน ท่านอธิบดีอัยการ และท่าน



ผู้เข้าร่วมเสวนาทุกท่าน ผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่มาเป็นประธานเปิดการเสวนาประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 1 หัวข้อ “ประชาคมอาเซียน : ผลกระทบต่อประเทศไทย” อันเป็นการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของสำนักงานอัยการสูงสุด ในการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคม

อาเซียน ประจำปี พ.ศ. 2557 - 2558 ซึ่งมีวิสัยทัศน์ว่า “สำนักงานอัยการสูงสุด มีความพร้อมในการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและมีบทบาทสำคัญด้านกระบวนการยุติธรรมในประชาคมอาเซียนตามกรอบพันธกิจของสำนักงานอัยการสูงสุด” และตามยุทธศาสตร์ที่ 5 ในหัวข้อ การสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน และการพัฒนาบุคลากร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน ตลอดจนจนถึงการที่ท่านอัยการสูงสุด มีนโยบายการบริหารงานสำนักงานอัยการสูงสุดในด้านระหว่างประเทศที่มุ่งให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นศูนย์กลางกฎหมายของกลุ่มอาเซียน สำหรับเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า

การเสวนาในครั้งนี้ศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน สำนักงานต่างประเทศ สำนักงาน อัยการพิเศษฝ่ายบริหารจัดการความรู้ สำนักงานวิชาการ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่าย อัยการ และสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้ร่วมกันจัดขึ้นโดยมี วัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้บุคลากรสำนักงานอัยการสูงสุดได้มีโอกาสเรียนรู้ และ แลกเปลี่ยนความรู้ในทุกมิติของสังคมอันจะทำให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งระดมความรู้และแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายองค์กรและภารกิจของ สำนักงานอัยการสูงสุด โดยเฉพาะต้องมีบทบาทสำคัญด้านกระบวนการยุติธรรมใน ประชาคมอาเซียนและเป็นศูนย์กลางกฎหมายโดยเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ตามนโยบายของสำนักงานอัยการสูงสุดเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อสนองนโยบายสำนักงานอัยการสูงสุดตั้งเรียนข้างต้น

การเสวนาวันนี้คณะผู้จัดได้เชิญ **ดร. สุรียา จินดาวงษ์ รองอธิบดีกรมอาเซียน** ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องประชาคมอาเซียนเป็นอย่างดีมาบรรยาย และเป็นวิทยากรผู้นำการเสวนา จึงขอขอบคุณท่านวิทยากรมา ณ โอกาสนี้ด้วย ผมหวังว่า ผู้เข้าร่วมเสวนาทุกท่านจะได้รับความรู้อันจะเป็นประโยชน์ในการทำงานและเป็นการ เตรียมความพร้อมของสำนักงานอัยการสูงสุด ต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในเร็ว ๆ นี้ เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการเสวนา ประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 1 หัวข้อ “ประชาคมอาเซียน : ผลกระทบต่อประเทศไทย” ในครั้งนี้ ขอขอบคุณครับ

◆ **นายจุมพล พันธุ์สัมฤทธิ์ ผู้ดำเนินการเสวนา** : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ก่อนเข้าสู่เนื้อหาการเสวนา ในนามของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดงานครั้งนี้ ทั้ง 4 หน่วยงาน ขออนุญาตเกริ่นถึงเบื้องหลังการจัดเสวนาครั้งนี้ เหตุที่เราได้เลือกหัวข้อ ประชาคมอาเซียน : ผลกระทบต่อประเทศไทย เนื่องจากว่ามีการพูดในหลาย ๆ ที่ รวมทั้งมีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 แล้วจะมี ผลดีคือการค้าขายได้ดีขึ้นบริษัทของไทยจะมีลูกค้าภายในเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว การเดินทาง ในภูมิภาคจะสะดวกรวดเร็วขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็มีการพูดคุยในเรื่องผลเสียว่า ต่อไป คนไทยอาจจะตกงาน พยาบาล ครูสอนภาษาอังกฤษอาจจะมาจากประเทศฟิลิปปินส์ หรือ

ว่าสินค้าเกษตรจะทะลักมาจากประเทศเพื่อนบ้าน เกษตรกรไทยจะเดือดร้อนลำบาก นอกจากนั้นอาจจะมีโรคภัยไข้เจ็บแพร่ระบาดเข้ามาง่าย หรืออาชญากรรมข้ามชาติ แก๊งค์ปลอมบัตรเครดิตจะเข้ามาดำเนินการได้สะดวก ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่าประชาคมอาเซียนมีทั้งผลดีและผลเสีย และในช่วงอาทิตย์ที่ผ่านมาผู้นำประเทศอาเซียนทั้ง 10 ชาติ ได้ประชุมกันที่มาเลเซียและมีการลงนามในปฏิญญาบัวลาลัมเปอร์ ซึ่งยืนยันว่าวันที่ 31 ธันวาคม 2558 หรืออีก 29 วันข้างหน้าเกิดประชาคมอาเซียนขึ้นแน่นอน คณะผู้จัด จึงเห็นว่าควรเสวนาถึงผลกระทบของประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะด้าน กระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นภารกิจของสำนักงานอัยการสูงสุด ศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียนจึงได้เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านอาเซียนมาเสวนาให้ความรู้ ซึ่งวิทยากรท่านก็ให้เกียรติรับเชิญมาในวันนี้แล้ว

ผมขอแนะนำประวัติท่านวิทยากรดังนี้ครับ ท่านจบปริญญาตรี เกียรตินิยม อันดับหนึ่ง ด้านการต่างประเทศ เศรษฐกิจและธุรกิจ จากมหาวิทยาลัย Lafayette สหรัฐอเมริกา ปริญญาโทด้านกฎหมายและการทูต จาก Fletcher School of Law and Diplomacy, Tufts University สหรัฐอเมริกา และปริญญาเอกจาก Tufts University สำหรับประวัติการทำงาน ก่อนรับราชการท่านมีประสบการณ์เป็น นักการธนาคาร ที่ธนาคาร Citibank ก่อนจะมารับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศ เป็นนักการทูต ต่อมาเป็นเลขานุการปลัดกระทรวงการต่างประเทศ และเป็นผู้อำนวยการ กองการเมืองและความมั่นคง กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ก่อนจะมาเป็น รองอธิบดีกรมอาเซียนในปัจจุบัน ขอเชิญพวกเราปรบมือต้อนรับ ดร.สุรียา จินดาวงษ์ รองอธิบดีกรมอาเซียน ครับ

◆**ดร.สุรียา จินดาวงษ์ รองอธิบดีกรมอาเซียน/วิทยากร:** Good morning,



ladies and gentlemen. It is my pleasure and honor to be here at the Office of the Attorney General in the Seminar on the ASEAN Community.

ที่เริ่มต้นด้วยภาษาอังกฤษเพราะอยากให้พวกเรา

เข้าใจว่าการประชุมลักษณะแบบนี้ภาษาอังกฤษจะใช้มากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการของอาเซียน ครั้งสุดท้ายที่มีสนธิสัญญาหรือความตกลงที่ใช้ภาษาไทยที่ผูกมัดประเทศอาเซียนประมาณ 40 ปีที่แล้ว หลังจากนั้นมาความตกลงปฎิญาทุกอย่าง การลงนามเป็นภาษาอังกฤษหมด ฉะนั้นภาษาทางการหรือภาษาที่จะผูกมัดอาเซียนทางกฎหมายคือภาษาอังกฤษ แม้กระทั่งเวลาที่มีการแปลสนธิสัญญาหรือความตกลงต่าง ๆ ของอาเซียนเข้ามาในประเทศไทย แปลเป็นภาษาไทยก็ยิ่งถือว่าเป็นการแปลอย่างไม่เป็นทางการ เวลาที่มีการตีความก็ยังคงยึดภาษาอังกฤษ ดังนั้นประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องของภาษา โดยเฉพาะท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายในท้องนี้ที่จะต้องดูแลในเรื่องของกฎหมาย ซึ่งจากประสบการณ์ของผมในการเป็นล่ามให้กับรัฐบาลระดับผู้นำหรือรัฐมนตรีบางท่านในการเจรจาระหว่างประเทศ การแปลคำศัพท์ทางด้านกฎหมายยากและละเอียดอ่อนที่สุดเนื่องจากมีนัยยะต่าง ๆ พอสมควร อันนี้คือในเรื่องของภาษาที่เป็นเรื่องสำคัญในการพิจารณา

ก่อนที่จะเข้าไปในเนื้อหาเรื่องของอาเซียนขอให้เราทำความเข้าใจร่วมกันก่อนว่าอาเซียน และต่อมาคือประชาคมอาเซียน และอยากจะขอเน้นในงานด้านที่อยู่ในความสนใจของท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายในเรื่องของกฎหมายในเรื่องของความร่วมมือระหว่างอัยการในประเทศอาเซียนนั้นจะต้องเป็นไปในลักษณะอย่างไร

ขอเริ่มประเด็นในเรื่องอาเซียนก่อน อาเซียนก่อตั้ง ในปี ค.ศ. 1967 โดยปฏิญญากรุงเทพฯ ที่ประเทศไทย เดิมมี 5 ประเทศเริ่มก่อตั้งอาเซียนขึ้นมา ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ตั้งขึ้นมาทำไมเป็นคำถามที่มีผู้ถามมาตลอด ซึ่งผมได้มีโอกาสเมื่อ 20 ปีที่แล้วไปสัมภาษณ์ ดร.ถนัด คอมันต์ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งอาเซียน ไอเดียของอาเซียน ผมถามคำถามใช้เวลา 30 วินาที ว่าทำไมท่านริเริ่มก่อตั้งอาเซียน แต่ท่านตอบคำถามนั้นกลับมา 1 ชั่วโมง แต่ก็สรุปว่าอาเซียนตั้งขึ้นมาเพราะเหตุผลทางการเมือง เนื่องจากตอนนั้น ค.ศ. 1967 ภูมิภาคอาเซียนอยู่ในช่วงสงครามอินโดจีน มีสงครามเย็นครอบคลุมอยู่ มีการต่อสู้ทางด้าน



อุดมการณ์ที่นำมาซึ่งความแตกแยกของภูมิภาค ดร.ถนัด คอมันต์ จึงมีแนวความคิดว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่เราจะให้ประเทศที่อยู่ในภูมิภาคนี้ สามารถที่จะร่วมมือกันอย่างสันติ สามารถสร้าง Regional Order คือมีกฎระเบียบชนิดหนึ่งทำให้สมาชิกในภูมิภาคอยู่ด้วย สันติสุขเพื่อที่จะได้พัฒนาประเทศของตนต่อไป สิ่งนี้คือสิ่งที่ท่าน ดร.ถนัด คอมันต์ คาดหวังไว้ก็เลยเป็นที่มาของอาเซียน ซึ่งต้องอย่าลืมว่าในช่วงนั้นเป็นช่วงที่มีความขัดแย้ง ในภูมิภาคแต่ในที่สุดอาเซียนก็เกิดขึ้นมาได้

เริ่มต้นทำความเข้าใจก่อนว่าอาเซียนไม่ใช่อะไร อยากให้ท่านวางใจอาเซียนว่าไม่ใช่ องค์การเหนือรัฐ (Supranational Organization) นั่นคือไม่มีทางที่อาเซียนจะตัดสินใจ

อาเซียนไม่ใช่.....

- ไม่เป็นองค์กรเหนือรัฐ (supranational organization)
- ไม่เป็นสหภาพอาเซียนเหมือนสหภาพยุโรป
- ไม่มีกลไกที่มีนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วมกัน
- ไม่มี common external tariff
- ไม่มีรัฐสภาหรือกลไกออกกฎหมายอาเซียน

อะไรทั้งสิ้นที่จะขัดกับผลประโยชน์ของไทย เพราะว่าไม่มีอำนาจที่จะมาสั่งการ หรือออกกฎหมายที่จะ ครอบคลุมหรือว่าเหนือกว่ากฎหมายของไทย อันนี้ ไม่เหมือนกับสหภาพยุโรป หรือ European Commission หรือคณะกรรมการยุโรป สามารถ ออก Regulations สามารถออกกฎหมาย ซึ่งมีผล

Direct Effect ต่อรัฐสมาชิก และหลักการของ Supremacy คือเหนือกฎหมายของ ประเทศทันที บางอันอาจจะต้องผ่านกระบวนการภายใน แต่มีหลายอย่างก็สามารถสั่งการ ได้ทันที ซึ่งอาเซียนไม่ใช่อย่างนั้นแน่นอน เพราะฉะนั้นทุกอย่างขึ้นอยู่กับความเห็นชอบ ยินยอมของรัฐสมาชิก รวมทั้งประเทศไทยและที่สำคัญก็คือกระบวนการสำคัญทางด้าน กฎหมายต้องขึ้นอยู่กับกระบวนการภายในประเทศด้วย เพราะฉะนั้นสิ่งที่อยากให้พวกเรา เข้าใจว่าอาเซียนไม่ใช่องค์กรเหนือรัฐหากแต่เป็นองค์กรที่เรียกว่า Intergovernmental Organization คือองค์กรระหว่างรัฐแต่มีลักษณะพิเศษคือเป็นประชาคมขึ้นมา

หัวข้อถัดไปไม่มีกลไกที่มีนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วมกัน เพราะว่าเรา หลากหลายมาก อาเซียน 10 ประเทศ มีทั้งประเทศมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดในโลก คือ อินโดนีเซีย ประเทศโรมันคาทอลิกที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย คือ ฟิลิปปินส์ และมีประเทศไทย เป็นประเทศพุทธ ที่สำคัญในแต่ละประเทศก็มีความหลากหลาย เพราะฉะนั้นทัศนคติ ทางด้านค่านิยมต่าง ๆ หรือทางด้านการเมือง ระบบการปกครองแตกต่างกันมาก ดังนั้น

จึงยังไม่มีขั้นตอนที่จะไปสู่การมีนโยบายร่วมกัน ในหลายเรื่องโดยเฉพาะเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน เช่น ความมั่นคง หรือการต่างประเทศ ไม่มีศุลกากรร่วมกัน หรือ Common External Tariff เพราะว่าสิงคโปร์ประกาศแล้วว่า Tariff ของเขาเป็นศูนย์ เพราะฉะนั้นอาเซียนถ้าอยากจะมีทุกคนต้องเป็นศูนย์เหมือนกัน ซึ่งก็เป็นความพยายามร่วมกันอยู่ แต่ยังมีบางสาขาที่ยังมีการทิ้งไว้เป็น Exception หรือว่าที่จะไม่เข้าอยู่ในกระบวนการนี้ และก็แน่นอนไม่มีรัฐสภาหรือกลไกออกกฎหมายอาเซียนเหนือรัฐสมาชิก อันนี้ก็ทำความเข้าใจว่าอาเซียนไม่ใช่เป็นองค์กรที่จะเหนืออธิปไตยหรือมีอำนาจทางกฎหมายของแต่ละรัฐสมาชิก หากแต่การเป็นประชาคม มันจะมีนัยยะในหลายอย่าง ซึ่งประเทศไทยฝ่ายกฎหมาย ฝ่ายอัยการทุกคนต้องเตรียมความพร้อม

ข้อมูลที่น่าสนใจบางประการของอาเซียนมีประชากร 620 ล้านคน เมื่อปี 2555 อันดับ 3 ของโลก มีทั้งศาสนาอิสลาม พุทธ คริสต์ และฮินดูมีทั้งประเทศที่ประชาชนนับถือศาสนาอิสลามมากที่สุด และนับถือศาสนาคริสต์มากที่สุดในเอเชีย ขนาดเศรษฐกิจ

ข้อมูลที่น่าสนใจบางประการของอาเซียน

- ❖ มีประชากร 620 ล้านคน (เมื่อปี 2555) อันดับ 3 ทั่วโลก
- ❖ มีทั้งศาสนาอิสลาม พุทธ คริสต์ และฮินดู
- ❖ มีทั้งประเทศที่ประชาชนนับถือศาสนาอิสลามมากที่สุด และนับถือศาสนาคริสต์มากที่สุดในเอเชีย (ซินดีเนเซีย และฟิลิปปินส์)
- ❖ ขนาดเศรษฐกิจรวม (Combined GDP) เท่ากับ 2.3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (อันดับ 9 ทั่วโลก)
- ❖ มูลค่าการส่งออกรวม 2.4 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ
- ❖ มีนักท่องเที่ยว 90 ล้านคนต่อปี

รวมเท่ากับ 2.3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ อันดับ 9 ของโลก มูลค่าการส่งออกรวม 2.4 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ นักท่องเที่ยว 90 ล้านคนต่อปี อยากให้ท่านเห็นภาพว่านี่คือ โอกาสของอาเซียนซึ่งหมายความว่านี่คือ โอกาสของไทย เรามีอำนาจต่อรองมากยิ่งขึ้นแต่ขึ้นอยู่กับว่าเราจะ เป็นเศรษฐกิจอันเดียวกันได้หรือไม่

ซึ่งมีนัยยะทางกฎหมายว่ากฎหมายทั้งหมดจะมีการใช้บังคับได้จริงหรือไม่ ยังไม่ต้องพูดถึงว่าจะต้องมีการ Harmonize กฎหมายหรือกฎระเบียบในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญหรือเป็นเรื่องร่วมกันของอาเซียน แค่ว่าแต่ละประเทศสามารถที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีอย่างเท่าเทียมกัน ตามความตกลงอาเซียนที่มีอยู่ทำได้หรือไม่? อันนี้จะเป็นตัวแปรสำคัญว่าเราจะเป็นประชาคมหรือเศรษฐกิจอันเดียวกันหรือไม่อย่างไร หรือที่เขาเรียกกันว่าเป็นฐานผลิตและตลาดอันเดียวกัน Single Market and Production Base อันนี้คือสิ่งที่จะต้องดู แต่อยากให้พวกเราเห็นภาพว่าอาเซียนเป็นโอกาส แน่แน่นอนพวกเราเป็นนักกฎหมาย Mentality ตั้งรับเป็นหลักอันนี้ Default Mode แต่อยากให้เรามองในส่วนที่ว่า

อาเซียนเป็นโอกาส ถ้าเราทำได้ดีเราจะได้อีกมากจากการเป็นประชาคมอาเซียน ไม่ใช่ดูในเรื่องลักษณะของการตั้งรับในเรื่องของผลกระทบต่าง ๆ แต่ต้องมองในเชิงรุกด้วยว่าเราสามารถได้ประโยชน์อะไรบ้าง

ความสำคัญของอาเซียนต่อไทย อาเซียนเป็นตลาดส่งออกอันดับ 1 ของไทย ซึ่งคนมักจะมีมุมมองว่าเป็นจีน ญี่ปุ่น สหรัฐ สหภาพยุโรปไม่ใช่ แต่คืออาเซียน เป็นแหล่งลงทุนที่สำคัญของไทย 20 เปอร์เซ็นต์ของแหล่งลงทุนในประเทศไทยมาจากประเทศสมาชิก

ความสำคัญของอาเซียนต่อไทย

- ❖ อาเซียนเป็นตลาดส่งออกอันดับ 1 ของไทยตั้งแต่ 2545 และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 2 ตั้งแต่ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน
- ❖ ปัจจุบัน มีมูลค่าการค้าระหว่างไทยและอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 25 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทยและไทยได้เปรียบดุลการค้าตลอด
- ❖ นักศึกษาอาเซียนเข้ามาลงทุนในไทย ประมาณร้อยละ 20 ของการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด
- ❖ นักลงทุนชาว 4.5 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 30 ของนักท่องเที่ยวนานาชาติทั้งหมด (มาจากอาเซียนมากที่สุด)

อาเซียนด้วยตัวเอง ร้อยละ 25 หรือ 1 ใน 4 ส่วนของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทยมาจากประเทศสมาชิกอาเซียนและไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด

นักท่องเที่ยวอันดับ 1 ไม่ใช่คนจีน แต่มาจากอาเซียนกันเอง รายได้ทางการท่องเที่ยวมาจากอาเซียนทั้งหมดนี้ยากให้ท่านทั้งหลายเห็นภาพว่าอาเซียนเป็นโอกาสและหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเหตุผลทางด้านภูมิศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ และสถานะทางเศรษฐกิจของไทยในแง่ที่ว่าเรามีระดับการพัฒนาที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ยกเว้นมาเลเซีย เรามีความเชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจ และความเชื่อมโยงในอีกหลายด้าน ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่เราจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมนี้ที่กำลังจะเกิดขึ้น

ประชาคมอาเซียนไม่ใช่ AEC อย่างเดียว แต่เป็นสิ่งที่หลายคนคิดว่าเป็นเรื่อง AEC อย่างเดียว เพราะว่าเรื่องเศรษฐกิจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับปากท้องประชาชนและเป็นสิ่งที่ทุกคนให้ความสำคัญ แต่อยากให้เข้าใจว่าประชาคมอาเซียนมีทั้งหมด 3 เสา เป็นเสาของประชาคมที่รวมเข้าด้วยกัน

เสา APSC คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง **เสา AEC** คือ ประชาคมเศรษฐกิจ และ**เสา ASCC** คือ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งทั้งหมดอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายเดียวกันเรียกว่า **กฎบัตรอาเซียน** ซึ่งเป็นการวางกรอบในการทำงานของอาเซียนทั้งหมด เป็นกฎหมายตัวแม่ของอาเซียนซึ่งใช้เวลานานมากในการแปลเป็นภาษาไทยเนื่องจากมีความละเอียดอ่อน



International Legal Personality อาเซียนก็เช่นกันตอนนั้นมีความคลุมเครือ แต่เมื่อมีกฎบัตรอาเซียนเกิดขึ้นมีการยอมรับว่าอาเซียนมี International Legal Personality ซึ่งมีนัยยะหลายอย่างสำคัญ เช่นอาเซียนสามารถทำความตกลงได้แล้วกับองค์กรอื่น กับ UN กับหลายต่อหลายต่อฝ่าย และอีกนัยยะที่คนไม่พูดถึงกันแต่ต้องจำไว้คือ อาเซียนสามารถโดนฟ้องร้องได้ถ้าผิดสัญญาผิดความตกลง ทำสัญญากับเอกชนผิดความตกลงสามารถโดนฟ้องได้ สิ่งนี้คือ ส่วนของอาเซียนที่เป็นเสาประชาคมการเมืองและความมั่นคงที่สำคัญ แต่แน่นอนในเรื่องของเสาการเมืองและความมั่นคงก็มีเรื่องในมิติอื่นทั้งในรูปแบบความมั่นคงในรูปแบบปกติ และความมั่นคงในรูปแบบใหม่ ความมั่นคงในรูปแบบปกติ คือ ไม่มีการสู้รบระหว่างกัน ไม่มีความตึงเครียดระหว่างกัน นี่คือหลักการที่สำคัญที่สุดของอาเซียน เพราะถ้าไม่มีการพูดถึงเรื่องนี้ ไม่มีความสงบสุข การพัฒนาทางเศรษฐกิจไม่สามารถดำเนินการได้ แต่แน่นอนภัยคุกคามไม่ใช่แต่เรื่องของการต่อสู้ระหว่างทหารแล้วในยุคปัจจุบัน ทุกอย่างตั้งแต่อาชญากรรมข้ามชาติ Cyber crime การก่อการร้าย การค้ามนุษย์ ยาเสพติด ซึ่งท่านนายกรัฐมนตรีได้เสนอไอเดียที่ดีมากในเวทีการประชุม ASEAN Summit ที่กัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ว่าเรื่อง Cyber crime จะเป็นภัยที่สำคัญมากยิ่งขึ้นเพราะฉะนั้นเสนอตั้งศูนย์อาเซียนเพื่อต่อสู้ Cyber crime ในอาเซียน นี่คือตัวอย่างของภัยคุกคามที่จะต้องแก้ไข ในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามเหล่านี้ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ กลไกสำคัญหรือเครื่องมือสำคัญ คือเครื่องมือทางด้านกฎหมายไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ Extradition Treaty ระหว่างกันมีความพยายามที่จะทำให้ประเทศในอาเซียนมี Extradition Treaty ระหว่างกันแต่ยังไม่ถึง ปัจจุบันมี Mutual Legal Assistance in Criminal Matters การช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านกฎหมายทางอาญา มีเรื่อง ASEAN Conventional Centralist ซึ่งก็มีแล้วเพิ่งลงนามเมื่อเร็ว ๆ นี้ ซึ่งก็ต้องขอบคุณสำนักงานอัยการสูงสุดที่ได้มีส่วนร่วมสำคัญในการร่วมร่าง ASEAN Convention against Trafficking in Persons, especially Women and Children สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวอย่างสำคัญของความตกลงและเป็นเครื่องมือทางด้านกฎหมายในการส่งเสริมความมั่นคงในระดับอาเซียน

นอกจากนี้ยังมีกลไกที่สำคัญอีกเช่น การประชุมระดับรัฐมนตรีต่างประเทศ ASEAN Foreign Ministers' Meeting (AMM) การประชุมระดับรัฐมนตรีกลาโหม

ASEAN Defense Ministers' Meeting (ADMM)
การประชุมระดับรัฐมนตรีกฎหมาย/ยุติธรรม
ASEAN Law Ministers' Meeting (ALAWMM)
ทางด้านอาชญากรรมข้ามชาติมี ASEAN
Ministerial Meeting on Transnational Crime
(AMMTC) การต่อสู้ทางด้านยาเสพติดมี ASEAN



Ministers' Meeting on Drug Matters (AMMD) มีคณะกรรมการจัดการด้านเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ Commission on the Southeast Asia Nuclear Weapon-Free Zone (SEANWFZ Commission) และเวทีภูมิภาคอาเซียน ASEAN Regional Forum (ARF) และสำหรับที่นี่ต้องถามว่าเมื่อไหร่จะมีกลไกของอัยการในประเทศอาเซียน อันนี้เข้าใจว่ามีเครือข่ายอย่างไม่เป็นทางการ มีแนวความคิดในเรื่องวิสัยทัศน์อาเซียน 10 ปี ในเรื่องของความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่กระบวนการยุติธรรม ถ้าจำไม่ผิดใส่ไว้แล้วเปิดช่องให้สำนักงานอัยการแล้วท่านสามารถใช้ประโยชน์ได้เลยที่จะเป็นการกำหนดนโยบายหรือว่าความร่วมมือในกรอบของอัยการในองค์กรต่าง ๆ ที่ทำเรื่องอัยการของอาเซียนทั้งหมด 10 ประเทศ ก็คงต้องดูว่าสำนักงานอัยการสูงสุดของแต่ละประเทศจะใช้ประโยชน์อย่างไร แต่ท่านก็ต้อง Define มาด้วยว่าขอบเขตของท่านคืออะไร ถ้าถามผมดูจากรูปแบบการพัฒนาของอาเซียนและดูโครงสร้างของเสาการเมืองและความมั่นคง (APSC) ความร่วมมือของสำนักงานอัยการอาเซียนน่าจะอยู่ในเสาการเมืองและความมั่นคง (APSC) เพราะว่าภัยคุกคามจะมาจากนั้นและสิ่งต่าง ๆ ที่จะต้องใช้เป็นเครื่องมือสำคัญ คือ กฎหมาย จะต้องมีการให้ความร่วมมือทางด้านกฎหมายมากขึ้น อาจจะต้องมีการช่วยกันปกป้องสิทธิของประเทศไทย นั่นคือความคิดเห็นของผมว่าภารกิจงานของอัยการน่าจะมาจากด้านนี้ในเสาการเมืองและความมั่นคงเป็นหลัก แน่แน่นอนว่าเสาประชาคมเศรษฐกิจ (AEC) และเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASSC) ก็มีความสำคัญ แต่ว่ากลไกการระงับข้อพิพาทด้าน Arbitration ของฝ่ายเอกชนหรือฝ่ายเศรษฐกิจมีการพัฒนาอยู่ระดับหนึ่งแล้ว สิ่งที่กำลังขาดอยู่คือความร่วมมือทางด้านรัฐต่อรัฐในเรื่องของกระบวนการยุติธรรมซึ่งรวมถึงอัยการด้วย ในเรื่อง

ของการ Enforce (การบังคับใช้) กฎหมายบางอย่างทางอาญา ในเรื่องของการให้ความร่วมมือต่อสู้ประเด็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ ที่กระทบความมั่นคงอันนี้เป็นสิ่งที่หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายต้องดูในรายละเอียดต่อไป

ในเรื่องของเศรษฐกิจมีความสำคัญแน่นอน การที่ต้องเป็นตลาดและฐานผลิตเดียวกันเป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งจะสามารถขยายความเรื่อย ๆ ใน Blueprint ฉบับใหม่ ๆ ซึ่งเพิ่งลงนามมา การไปสู่ภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันนี้ก็คือ Competitiveness การพัฒนาเศรษฐกิจอย่าง

เป้าหมายและพันธกิจ AEC Blueprint	
<p>1. การเปิดตลาดและฐานการผลิตเดียว</p> <p>ภาคสินค้าและบริการสินค้า บริการ การลงทุน บริการ งานบริการอื่น</p> <p>• เปิดบริการค้า - บริการอื่น รวมกลุ่มทางอุตสาหกรรม</p> <p>• เปิดบริการบริการ - บริการบริการด้านบริการ</p> <p>• เปิดบริการด้านสุขภาพ - บริการสุขภาพเสริมเสริมรูปแบบ</p> <p>ขยายการบริการสุขภาพ</p> <p>ภาคการศึกษาด้านงานบริการ - การจ้างงานภาคอุตสาหกรรมภาคบริการภาคบริการอื่น</p>	<p>2. การไปภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>นโยบายการแข่งขัน</p> <p>การค้าและลงทุน</p> <p>สิทธิประโยชน์ทางกฎหมาย</p> <p>การเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า</p> <p>การเชื่อมโยง - การค้า การเงิน</p> <p>พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์</p>
<p>3. การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน</p> <p>• ภาคพัฒนา SMEs</p> <p>• ครอบคลุมการ ASEAN Integration (AI) - การลดช่องว่างทางการพัฒนาระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน</p>	<p>4. การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก</p> <p>• การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเศรษฐกิจอาเซียน</p> <p>• การมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจพหุภาคี</p>

เท่าเทียมกัน เกี่ยวข้องกับทางด้าน SMEs การลดช่องว่างในภูมิภาค ซึ่งประเด็นนี้มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะประเทศไทยกับอีก 190 กว่าประเทศได้รับรอง SDG (Sustainable Development Goals) เป้าหมายการพัฒนาแบบยั่งยืนที่สหประชาชาติเมื่อเดือนกันยายน 2015 ที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นมีข้อผูกมัดที่เราจะต้องทำอีกประมาณ 10 ปีข้างหน้า คือ ค.ศ. 2025 ในเรื่องของการพัฒนาแบบยั่งยืนและปัจจัยสำคัญอันหนึ่งของการส่งเสริมความร่วมมือให้บรรลุเป้าหมาย ของ SDG ก็คือการลดช่องว่างทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศในภูมิภาค ดังนั้นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบเท่าเทียมกันจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในส่วนของการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ในส่วนนี้หลีกเลี่ยงไม่ได้เนื่องจากอาเซียนเชื่อมโยงกันมากกับระบบเศรษฐกิจของโลก แต่ข่าวปัญหากรีซจะถอนตัวจาก EU บวกกับตัวเลขการเจริญเติบโตของจีนจะลดลงแค่นิดหนึ่ง ก็ทำให้มีความกังวลว่าอาจจะกระทบต่อไทยและอาเซียนหรือไม่ เพราะฉะนั้นเราเชื่อมโยงต่อโลกภายนอก นี่ก็ประเด็นสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ หัวใจสำคัญคืออาเซียนจะเป็นเศรษฐกิจอันเดียวกันมากขึ้น แต่อำนาจนโยบายทางด้านการค้าการลงทุนถูกระเบียบทั้งหลาย นโยบายการคลัง นโยบายที่เกี่ยวข้องช่องทางด้านเศรษฐกิจอำนาจยังอยู่ที่รัฐสมาชิก หากแต่มีพันธมิตรในภาพรวมซึ่งแต่ละประเทศสมาชิกจะต้องดำเนินการตาม เพราะฉะนั้นนโยบายของอาเซียนในเรื่องเศรษฐกิจอาเซียนที่นำไปสู่ Single Market and Production Base ที่จะเป็น AEC อย่างแท้จริง มีจริง และอาเซียนจะรวมตัวกันมากขึ้น

ลดกำแพงภาษีระหว่างกันมากขึ้น ตอนนี้ประเด็นปัญหาไม่ใช่ในเรื่องของกำแพงภาษี ประเด็นคือเรื่อง NTB (Non-Tariffs Barrier) ที่มีอยู่นั่นคือ อุปสรรคสำคัญและหลายประเทศก็ใช้สิ่งนี้ต่อประเทศไทย เพราะฉะนั้นเราต้องแก้ไขเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม นี่คือ Direction แล้วที่เราจะไป การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอันเดียวกัน

เป้าหมายและพันธกรณี ASCC Blueprint		
1. การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว	2. การส่งเสริมและสวัสดิการสังคม	3. การยุติความเหลื่อมล้ำทางสังคม
4. การเชื่อมโยงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	5. การสร้างสัมพันธ์กับชุมชน	6. การต่อต้านการทุจริต

ตลาดร่วมเดียวกัน ฐานผลิตอันเดียวกัน Factory of Production ทั้งหลายจะต้องไหลเวียนกันและจะมาคู่ตัวอย่างของ 7 สาขาที่จะต้องเปิดเสรีกันมากขึ้นในเรื่องนี้ อันนี้คือสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ Free Movement จะมีมากขึ้น แต่อันที่ยังไม่เปิดเสรีแน่นอน คือ Free Movement of People ไม่มี อย่างมากที่สุดอันชิ้นนี้ คือ Skilled Labor แรงงานที่มีฝีมือ และยังจำกัดไว้ใน 7 สาขา 1 กลุ่มวิชาชีพ และถูกจำกัดโดยข้อตกลงและกฎหมายของแต่ละประเทศ เพราะฉะนั้นไม่เป็นการเปิดอย่างแท้จริง แต่นี่ก็คือ จุดเริ่มต้นภายใน Blueprint แผนเศรษฐกิจที่เพิ่ง adopt ไป มีแนวทางที่จะเปิดสาขาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นอันนี้คือแค่จุดเริ่มต้นมันจะต้องมีระบบกฎหมายที่ดีในแต่ละที่ จะดูแลผลประโยชน์ของสาขาต่าง ๆ ของไทย เพราะฉะนั้นอย่ามองในเชิงตั้งรับอย่างเดียว ต้องมองในเชิงรุกกว่าใน 7 สาขา และ 1 กลุ่มวิชาชีพ จะต้องสามารถไปที่ประเทศอื่นนอกเหนือจากประเทศสมาชิกอาเซียนได้ด้วย เพราะฉะนั้นจะเป็นสิ่งที่เป็นข้อได้เปรียบสำหรับประเทศไทย ถ้าไทยแข็งแรงพอ

มาดูในส่วนของเสาสังคมและวัฒนธรรม อะไรที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ดีกินดีของประชาชนที่ไม่ใช่ด้านเศรษฐกิจ นั่นคือ เสาสังคมและวัฒนธรรม เพราะฉะนั้นจะครอบคลุมทั้งการพัฒนาทางด้านมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม ความยุติธรรมและสิทธิอย่างเท่าเทียม การส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่อง Climate Change ซึ่งมีผลกระทบแน่นอนกับไทยและประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน จะเห็นได้จากสภาพอากาศ และสภาพสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป น้ำท่วมมากขึ้น มีภัยแล้งซึ่งเป็นเรื่องที่อาเซียนต้องเข้ามาแก้ไข การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน คือต้องส่งเสริมให้เข้าใจว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนอันเดียวกัน ความรู้สึกว่าเป็นราษฎรอาเซียน หรือ ASEAN Citizen อันนี้ต้องเกิดขึ้นมิฉะนั้นเราก็ยังจะมีความขัดแย้งกันยกตัวอย่างเช่น ที่ผ่านมา ผมได้ผลักดันโครงการเขียนประวัติศาสตร์อาเซียนร่วมกัน

ซึ่งเริ่มได้ดีแต่ภายใน 1 เดือนก็ล้มเพราะว่าทุกประเทศสมาชิกไม่ยอมรับการตีความประวัติศาสตร์ของอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น ระหว่างไทยกับเมียนมาร์มีมุมมองทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน ไทยกับกัมพูชา ไทยกับลาว ล้วนมีมุมมองไม่เหมือนกัน แต่โครงการที่พยายามจะสร้างเขียนประวัติศาสตร์อาเซียนร่วมกันยากมาก แต่ไม่เป็นไรอาเซียนพยายามที่จะสร้างค่านิยมร่วมกันว่าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอันเดียวกัน

อยากจะเสนอให้เห็นภาพทางด้านกฎหมายว่าอาเซียนมีความตกลงหลายฉบับทางด้านกฎหมาย ในส่วนของเสาการเมืองและความมั่นคง (APSC) มีกฎหมาย 3 อันนี้



เป็นหลักที่จะต้องดำเนินการ คือ The 2006 ASEAN Framework Agreement on Visa Exemption, The 2009 Agreement on the Privileges and Immunities of ASEAN*** และ The 2010 Protocol to the ASEAN Charter on Dispute Settlement Mechanisms อันที่มีเครื่องหมาย

ดอกจัน(***) คือ ไทยยังไม่เป็นรัฐภาคี แต่อยู่ในขั้นตอนสุดท้ายแล้วซึ่งกำลังรอประกาศในราชกิจจานุเบกษา เราก็คงส่ง Instrument of Ratification ไปยังสำนักงานเลขาธิการอาเซียนต่อไป เพราะฉะนั้นบุคลากรที่ทำงานในองค์กรอาเซียนเข้ามาในประเทศไทย โดยหน้าที่ บุคคลเหล่านั้นย่อมได้สิทธิคุ้มกัน เราจะไปกลั่นแกล้ง หรือคิดภาษีเขาไม่ได้ เราจะไปจับเขาไม่ได้ อันนี้ก็เช่นเดียวกันเหมือนกับคนไทยที่เป็นบุคลากรของอาเซียน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของการทำงานขององค์กรอาเซียนให้พัฒนาต่อไป

และที่สำคัญมากและอาจจะเกี่ยวข้องกับงานของพวกท่านทั้งหลายก็คือ เรื่อง Protocol to the ASEAN Charter on Dispute Settlement Mechanisms มีกลไกระเบียบ ชัดเจนแล้วที่จะต้องใช้ในกรณีที่จะต้องแก้ไข Dispute โดยใช้กลไกทางด้านกฎหมาย กรอบวางไว้แล้วอันนี้คือสิ่งที่ประเทศไทยเข้าไปเป็นภาคีแล้ว แต่ยังไม่ีผลบังคับใช้เพราะต้องรอให้ทุกประเทศสมาชิกเป็นภาคี ช่วงที่กำลังรอชาติสมาชิกเข้ามาเป็นภาคี ฝากศึกษาไว้เลยว่าเกี่ยวข้องกับงานของท่านอย่างไร หากเกิดเป็นกรณีที่มีกรณีพิพาทระหว่างรัฐต่อรัฐ ในเรื่องบางเรื่องอัยการอาจจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นผู้แทนของรัฐในการเจรจาเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นเสาที่ท่านจะต้องเกี่ยวข้องมากที่สุด เริ่มตั้งแต่เสาการเมืองและความมั่นคง (APSC) ซึ่งในอนาคตจะพัฒนาไปยังเสาอื่น ๆ แต่เริ่มจากเสาการเมือง

และความมั่นคง (APSC) ก็อยากจะบอกว่าการงานของท่านหนักแล้ว เพราะมีความคาดหวังที่เราจะเป็น Rule-based Community ทุกอย่างจะต้องอิงทางด้านกฎหมาย จะมาอ้างว่าขึ้นอยู่กับผู้นำในการตัดสินใจ เปลี่ยนนโยบายไปมาไม่ได้แล้ว ถ้าขัดต่อกฎบัตรอาเซียนหรือขัดต่อความตกลงที่มีอยู่ต้องทำตามนั้น สมัยก่อนเปลี่ยนแปลงตลอดได้สมัยนี้ไม่ได้แล้วเพราะเราเป็น Rule-based ASEAN มากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นประเด็นทางด้านกฎหมายมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น

นัยของการเป็นประชาคมอาเซียน Rules-based ASEAN และ People-centred ASEAN นี้คือ 2 Concept ใหม่และจะเข้มข้นมากยิ่งขึ้น ภายใต้วิสัยทัศน์อาเซียน 2025 และ Blueprint อีก 3 ฉบับที่เพิ่งลงนามกันที่ประเทศมาเลเซีย 2 หลักการนี้ โดยเฉพาะหลักการ Rules-based ASEAN คืองานของพวกท่านกำลังจะมา

นัยของการเป็นประชาคมอาเซียน

- **People-centred ASEAN**
อาเซียนจะปฏิสัมพันธ์กับทุกภาคส่วนมากขึ้น เพื่อให้สามารถร่วมขับเคลื่อนนโยบายและผลักดันประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของชน
- **Rules-based ASEAN**
ประชาคมอาเซียนจะตั้งปฏิบัติตามข้อตกลงต่าง ๆ ของอาเซียนอย่างจริงจัง

มากยิ่งขึ้น ภายใต้วิสัยทัศน์อาเซียน 2025 และ Blueprint อีก 3 ฉบับที่เพิ่งลงนามกันที่ประเทศมาเลเซีย 2 หลักการนี้ โดยเฉพาะหลักการ Rules-based ASEAN คืองานของพวกท่านกำลังจะมา

เพราะฉะนั้นในแง่ของความเข้าใจ ความตกลงอาเซียนที่มีอยู่ ความเข้าใจกฎหมายของประเทศสมาชิกอาเซียน ความเข้าใจว่าประเทศต่าง ๆ เข้าใจกฎหมายไทยว่าอย่างไร สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ท่านทำให้ประเทศไทยได้เปรียบเมื่อเป็น Rule-based ASEAN มากยิ่งขึ้น

ผลกระทบเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ยุทธศาสตร์อาเซียนซึ่งประเทศไทยเป็นคนผลักดันมาประมาณ 7 ปีแล้วด้วยความสำเร็จพอสมควร ก็คือยุทธศาสตร์ของความเชื่อมโยง Connectivity ซึ่งประเทศไทยค่อนข้างได้เปรียบเพราะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ไทยเชื่อมโยงค่อนข้างมากในภูมิภาคอาเซียน ยุทธศาสตร์ความเชื่อมโยงของอาเซียนจะทำให้ทุกประเทศมีการไหลเวียนของปัจจัยสำหรับการผลิตได้มากขึ้นซึ่งเป็นเรื่องที่ดีสำหรับประชาคมอาเซียน แต่ก็มีผลกระทบข้างเคียงแน่นอน เพราะว่าปัญหาของอาเซียนคืออาเซียนสร้างระบบ ที่เรียกว่า Border Facilitate การอำนวยความสะดวกตามชายแดนเพื่อสนับสนุนการเป็นประชาคมอาเซียนซึ่งเป็นเรื่องที่ดีแต่อาเซียนไม่มีระบบการคุ้มกันหรือที่เรียกว่า Border Management การบริหารจัดการชายแดนที่ควบคู่กันไป เหมือนกับกรณีของสหภาพยุโรป

ความเชื่อมโยงในอาเซียน (Connectivity)

อาเซียนมีนโยบายขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ความเชื่อมโยงอาเซียนที่ชัดเจนมาตั้งแต่ปี 2002

มีการจัดทำแผนแม่บท ASEAN Master Plan on Connectivity โดยระบุทิศทางเชื่อมโยง 3 มิติ คือ สัมมาชีพ สันติภาพ และพัฒนา ซึ่ง สัมมาชีพ สันติภาพ และพัฒนา

อาเซียนมีคณะผู้สังเกตการณ์อาเซียนเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนแม่บทอาเซียน

ไทยได้ร่วมผลักดัน คัดเลือกผู้ลงทุนในโครงการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนในอาเซียน

โดยเฉพาะในเขตของ Schengen ท่านเดินทางไปมา โดยไม่ต้องมีวีซ่า ไม่ต้องมีพาสปอร์ต สบายมากแต่สามารถตรวจสอบว่าคุณอยู่ที่ไหนได้ตลอด คือมีการอำนวยความสะดวกรวดเร็วควบคู่ไปกับการตรวจสอบ อาเซียนเน้นเรื่อง Border Facilitation

นโยบายการเป็นประชาคมอาเซียน

ผู้ไม่หวังดีอาจจ้องโอกาสจากความเชื่อมโยงที่มากขึ้น จึงต้องมีความร่วมมือในระดับความมั่นคงรูปแบบใหม่

- การค้ามนุษย์
- การค้ายาเสพติด
- การลักลอบขนและแสวงหาจุดอ่อนในระบบ
- อาชญากรรมไซเบอร์
- กบฏพิชิต ฯลฯ



Connectivity

แต่ Border Management ยังหลวมอยู่ อันทำให้เกิดช่องว่างที่บุคคลหรือองค์กรที่ไม่หวังดีสามารถใช้ประโยชน์ได้ อาเซียนก็เลยพยายามอุดช่องว่างด้วยมาตรการที่เป็น Peace will เพื่อแก้ไข เช่น ความตกลงที่เราเพิ่งทำด้าน Trafficking in Persons การตั้งศูนย์อาเซียนเพื่อต่อสู้กับอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะเรื่องยาเสพติดแต่ยังไม่เป็นระบบ ด้วยเหตุนี้ท่านนายกรัฐมนตรีจึงได้เน้นย้ำอีกที่กับที่ประชุม ASEAN Summit ที่ประเทศมาเลเซีย ว่าอาเซียนมีความจำเป็นแล้วต้องสร้าง ระบบ Border Management ทั้งภูมิภาค หมายถึงว่าถ้ามีปัญหาเสียดิตเข้ามาในจุดผ่านแดน ยกตัวอย่างระหว่างลาวกับเมียนมาข้อมูลดังกล่าวต้องมาที่ไทยด้วย จุดไหนที่มีปัญหา สามารถเชื่อมโยงกันได้หมด ระบบมาตรฐานต้องเท่าเทียมกัน ไม่ใช่แค่ระบบอำนวยความสะดวกอย่างเดียวแต่ในเรื่องของ Safeguard ระบบมาตรฐานควบคุมคุ้มกันต้องมีด้วย เพราะประเทศไทยจะเป็นทางผ่านที่สำคัญและคนก็จะมุ่งเน้นประเทศไทย ไม่ใช่ปัญหาในเรื่องสภาพภูมิศาสตร์อย่างเดียวแต่อาจเพราะประเทศไทยมีระบบสังคมที่เปิด กว้างเรียบหลายอย่าง ยังมีช่องว่าง ทำให้มีช่องทางที่บุคคลไม่หวังดีเหล่านี้จะใช้มาก เพราะฉะนั้นปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหา Cross Border ทั้งหลายมันจะมีมากขึ้น ถ้าอาเซียนไม่ทำระบบระดับภูมิภาค หรือที่เรียกว่า Region-wide อย่างแท้จริง ที่จะให้เกิดสมดุลจาก Border Facilitation ที่เต็มที่ เข้ามาสู่ Border Management ให้สมดุลกันก็จะเป็นปัญหา เรากำลังจะเปิด ASEAN Single Window ที่จะอำนวยความสะดวกทางการค้า สิ่งประเทศไทยพยายามบอกอาเซียนว่า เราจะต้องมี ASEAN Single Gateway เพื่อจะมีระบบ Screening ที่ดีที่จะช่วยเสริม ASEAN Single Window เหมือนกับตัว Virus Guard ที่จะช่วยสอดส่องดูแลว่าการที่เปิดเสรีนั้นจะไม่มีอะไรที่ผิดกฎหมาย หรือว่ากระทบทางลบต่อนโยบายและความมั่นคงของไทยแฝงอยู่ด้วย นี่คือการระบบ Safeguard ที่อาเซียนต้องมี

แต่ละประเทศมีมุมมองไม่เหมือนกัน อาทิสิงคโปร์ไม่ค่อยอยากได้ สิงคโปร์อยาก
 จะเอา Facilitate เต็มที่แต่บางประเทศไม่ใช่ เพราะถึงอย่างไรเราจะชอบหรือไม่ชอบแต่การ
 ที่ประเทศไทยมีที่ตั้งอยู่ในภูมิศาสตร์ทั้งคู่ได้ผลประโยชน์และผู้เสียผลประโยชน์จาก
 การเชื่อมโยง เพราะฉะนั้นต้องมีการ Balance ระหว่าง Border Facilitation กับ
 Border Management อย่างไร เพราะฉะนั้นก็คือปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ถือเป็น
 Dark Side of Connectivity ผลกระทบทางลบเมื่อมีการเชื่อมโยง ในแง่ของปัญหาการ
 ค้ามนุษย์ การค้ายาเสพติด ปัญหาของลัทธิสุดโต่ง อย่างเช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย เริ่ม
 เป็นห่วงที่ประชาชนเริ่มเข้าไปคลุกคลีในองค์กร ISIS ที่อิรักและซีเรียแล้ว สิ่งทั้งที่สอง
 ประเทศนี้กลัวและภูมิภาคอาเซียนต้องระวังคือเมื่อคนพวกที่กลับเข้ามาจะมีการนำ
 อุดมการณ์สุดโต่งเข้ามาด้วย ซึ่งไทยมีชายแดนติดกับมาเลเซียก็มีนัยยะของความมั่นคง
 นี่ก็คือสิ่งที่ถ้าระบบ Border Management ไม่ดี จะมีปัญหาสำหรับประเทศไทยและ
 อาเซียนด้วย

นอกจากนี้ยังมีภัยพิบัติ อาชญากรรมทางไซเบอร์และจะมีเรื่องอื่นด้วยซึ่งอาจจะ
 ไม่ใช่เรื่องความเชื่อมโยงโดยตรงแต่เป็นเรื่องที่เลี่ยงไม่ได้ คือ ปัญหาโรคระบาด อาจส่งผล
 ต่อความปลอดภัยของประชาชน และการท่องเที่ยวของไทย อันนี้ก็ต้องตรวจสอบได้
 ในระบบของ Border Management ของทุกคนที่เข้ามาในอาเซียนเพื่อปกป้อง
 เสถียรภาพทางด้านสาธารณสุขของอาเซียน

ในส่วนของการเคลื่อนย้ายแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี นักวิชาชีพ 7 สาขา คือ
 ทันตแพทย์ แพทย์ วิศวกร สถาปนิก นักบัญชี ช่างสำรวจ พยาบาล และกลุ่มวิชาชีพ

นโยบายการเป็นประชาคมอาเซียน

การเคลื่อนย้ายแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี

นักวิชาชีพ 7 สาขา	กลุ่มวิชาชีพ
<ul style="list-style-type: none"> ทันตแพทย์ แพทย์ วิศวกร สถาปนิก นักบัญชี ช่างสำรวจ พยาบาล 	<ul style="list-style-type: none"> การท่องเที่ยว



การท่องเที่ยว เมื่อเป็นประชาคมมีการเปิดเสรีแล้วแต่ก็
 ใช่ว่าจะเสรีได้เต็มที่ เพราะจะมีการควบคุมมาตรฐานทาง
 วิชาชีพโดยกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ เช่น
 อย่างน้อยที่สุด คือ ต้องรู้ภาษาไทย ก็ถือเป็นการป้องกัน
 ภายในตัว แต่อย่ามองในเชิงตั้งรับอย่างเดียวให้มองใน

เชิงรุกด้วยว่า ท่านที่อยู่ในวิชาชีพ 7 สาขานี้ก็ย่อมมีสิทธิสามารถทำงานในประเทศอื่นใน
 อาเซียนได้เหมือนกัน และตามแผน Blueprint ฉบับใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นสำหรับอีก 10 ปี
 ข้างหน้าจะมีการขยายสาขาวิชาชีพแน่นอน ซึ่งต้องมีการแก้ไขกฎหมาย และต้องหามาตรการที่
 จะช่วยคนไทยที่จะใช้ประโยชน์จากสาขาพวกนี้ ในการทำอาชีพในประชาคมอาเซียน

สำหรับเสาสังคมและวัฒนธรรมอยากให้เห็น 2 ตัวอย่างที่จะมีผลกระทบค่อนข้างมากต่อประเทศไทย คือเรื่องสิ่งแวดล้อม ปัญหาหมอกควัน ปีนี้รุนแรงกว่าปีก่อน ๆ ทุก ๆ ปีจะมีปัญหาเหมือนเดิมซึ่งก็รู้ว่าปัญหาอยู่ที่ไหน ผู้ที่เกี่ยวข้องคือใคร แต่ทำไมยังไม่สามารถดำเนินการอะไรได้ นี่คือสิ่งที่ต้อง

ทำ ซึ่งความตกลงของอาเซียนในเรื่องนี้ค่อนข้างจะลงตัวแล้ว มีผลบังคับใช้แล้ว ประเด็นก็คือจะบังคับใช้กฎหมายหรือมาตรการอย่างไร ทางประเทศไทยเลยเสนอว่าปีหน้าจะต้องทำแผนที่ทำให้ เป็น Haze-free ASEAN ให้ได้ภายในปี 2020 แต่ในอนาคตถ้ามีการฟ้องอาเซียนว่าไม่ปฏิบัติตามความตกลงฉบับนี้ ซึ่งได้ปกป้องสิทธิของประชาชนว่าไม่ควรได้รับผลกระทบจากหมอกควันจะอย่างไร อีกเรื่อง คือ การรับมือกับภัยพิบัติ ความตกลงนี้มีมานานแล้ว กรณีหลังเหตุการณ์สึนามิ ค.ศ. 2004 ประเทศไทยเสนอน่าจะต้องมีความตกลงในลักษณะนี้ และก็มีการทำ Standard Operating Procedure for Regional Standby Arrangements and Coordination of Joint Disaster Relief and Emergency Response Operations เพื่อช่วยในกรณีที่เกิดภัยพิบัติในลักษณะสึนามิในอนาคต ซึ่งเป็นข้อเสนอของไทยซึ่งในที่สุดนำมาสู่ความตกลงนี้ แต่ความตกลงนี้มีมาเกือบ 10 ปีแล้ว เกิดภัยพิบัติทุกครั้งคนที่ช่วยประเทศสมาชิกอาเซียนหรือประเทศไทยอันดับแรก คือ ประเทศนอกภูมิภาค สหรัฐ ญี่ปุ่น จีน สหประชาชาติ อาเซียนคงไม่สามารถ Response ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาด Capacity ขาดบุคลากร ขาดทรัพยากร ในอนาคตเกิดความเสียหายขึ้นเรื่อย ๆ และถ้ามีการฟ้องร้องอาเซียนเกิดขึ้นได้ อาเซียนจะอย่างไร เพราะฉะนั้นอีกประเด็นของท่านคือ อาจจะต้องเป็นทนายให้กับรัฐบาลในกรณีที่โดนฟ้องมากขึ้นในอนาคต ซึ่งผมมองแนวโน้มในอนาคตข้างหน้าว่าเมื่อความคาดหวังของประชาชนจะเกิดขึ้นเรื่อย และการที่อาเซียนจะเป็น Rule-based ASEAN เรื่อย ๆ การที่เราไม่ปฏิบัติตามความตกลงที่อาเซียนมีอยู่ เราจะอยู่ในสถานะอย่างไร นี่คือสิ่งที่เราต้องเตรียมการ การปฏิบัติตามความตกลงเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญและต้องทำให้ดี แต่ในกรณีที่ไม่ว่าจะทำและมีการฟ้องร้องขึ้นมาจะอย่างไร ซึ่งอาจจะยังไม่เกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ แต่ก็ยังเป็นแนวทางที่จะต้องเตรียมไว้



เรื่องของหลักนิติธรรม RULE OF LAW นี้คือสิ่งที่ Blueprint เดิมได้วางไว้ให้ทำ มีการให้ทำความร่วมมือให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นในเรื่องของ RULE OF LAW ในเรื่องของระบบทางด้านกฎหมายของแต่ละประเทศ ระบบยุติธรรม และโครงสร้างทางด้านกฎหมาย จะต้องส่งเสริมให้มีการศึกษาของในแต่ละประเทศ และจะต้องให้มีความร่วมมือระหว่างกลไกที่เกี่ยวข้องของอาเซียน ซึ่งในขั้นนี้ยังมีแค่ ASEAN Law Ministers' Meeting

RULE OF LAW: APSC BLUEPRINT 2015

- Develop cooperation programme to strengthen the rule of law, judicial system and legal infrastructure
- Undertake comparative studies for lawmakers on the promulgation of laws and regulations
- Develop a university curriculum on the legal systems of AMS
- Enhance cooperation between the ALAWMM and ALA and other Track II organisations on international law, including ASEAN agreements

และ ASEAN Law Association ซึ่งเป็นในลักษณะของ Fact Tool บทบาทของสำนักงานอัยการสูงสุดจะอยู่ที่ไหนสำนักงานอัยการสูงสุดคงต้องพิจารณากันต่อไป

เริ่มมีการสร้างเครือข่ายเพิ่มมากขึ้นในฝ่าย Judiciary และในที่สุดแล้วคงเกี่ยวข้องกับฝ่ายอัยการด้วย และต้องมีความร่วมมือด้าน Mutual Legal Assistance

RULE OF LAW: APSC BLUEPRINT 2025

- Develop cooperation programmes to strengthen the rule of law, judicial systems and legal infrastructure
- Continue to strengthen legal infrastructure in ASEAN
- Strengthen networking and cooperation among the judiciaries in AMS
- Enhance access to legal assistance in AMS to promote social justice through more public education and outreach activities

(ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านกฎหมาย) มากขึ้น ส่งเสริม Social Justice (ความยุติธรรมภาคสังคม) ในด้านกฎหมาย ให้พัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างกัน ในแง่ของ Rule of Law เป็นสิ่งที่ยังคงต้องพัฒนาต่อไป ทางสำนักงานอัยการสูงสุดคงต้องดูว่าท่าน

สามารถที่จะมีส่วนร่วมได้ ในแนวทางการปฏิบัติด้านนี้อย่างไร แต่ว่าพยายามเขียนช่องทางที่เปิดไว้ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดได้มีข้อริเริ่มโดยเฉพาะในช่องทางของการมีความร่วมมือระหว่างกัน

ในเรื่องธรรมาภิบาล ตาม Blueprint ฉบับเดิม 2015 ก็ได้มีการพูดถึงการมี Best Practices แนวปฏิบัติที่ดีทั้งหลาย การที่จะศึกษากันการที่จะมีการเจรจา และมี Partnership ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล เอกชนและ

RULE OF LAW: APSC BLUEPRINT 2025

- Undertake comparative studies for lawmakers on the promulgation of laws and regulations
- Promote the development of university curricula on legal systems of AMS and legal instruments pertaining to the ASEAN Community
- Enhance cooperation between ALAWMM and ALA and other Track II organisations on international law, including ASEAN agreements

องค์กรต่าง ๆ ในเรื่องนี้ ในฉบับใหม่ 2025 ก็เริ่มมีการพัฒนาขึ้นมาให้มี Full and Effective Implementation of Agree Areas Cooperation ที่จะต้องยกระดับมาตรฐานธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้น ถัดไปให้มีการส่งเสริม Best Practices สำหรับ Good Governance (หลักธรรมาภิบาล) การใช้ ASEAN Foundation กองทุนอาเซียน

เพื่อเสริมเรื่องนี้ ส่งแลกเปลี่ยนในการตั้ง Baseline (โครงสร้างพื้นฐาน) และ Benchmark (เกณฑ์มาตรฐาน) ในเรื่อง Good Governance จะเป็นมาตรฐานใหม่ที่อาเซียนจะต้องมีขึ้นมา

ลำดับต่อไปมาดูเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชัน ใน Blueprint เดิม (2015) ก็มี การทำ MOU การที่ใช้กลไกของสหประชาชาติ เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน UNCAC แต่ Btueprint อันใหม่ (2025) ก็จะละเอียดและลึกกว่า เช่น เรื่อง Strengthen



Domestic Laws and Regulations (การส่งเสริมการร่างกฎหมายภายในประเทศ) เพื่อที่จะต้องต่อต้านการคอร์รัปชัน ในเรื่องของการริบทรัพย์สิน การส่งคืนทรัพย์สิน Assets Recovery การเสริมสร้างเครือข่ายของ SEA-PAC ก็เป็นกลไกของประชาชน ในเรื่องนี้ในระดับภูมิภาค ประเด็น Anti – Money Laundering (การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน) ให้มีความร่วมมือในลักษณะที่เข้มข้นมากขึ้น

อันนี้ก็เป็นตัวอย่างของพัฒนาการทางด้านกฎหมายที่เกิดขึ้น ด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน ในภาพรวมแล้วขออนุญาตถือโอกาสนี้ ขอเล่าถึงภาพของวิสัยทัศน์อาเซียนอีก



10 ปีข้างหน้า สิ่งที่เกี่ยวข้องกับเราก็คือว่า กฎหมาย ความตกลงระหว่างอาเซียนด้วยกันเองและความตกลงระหว่างประเทศอาเซียน จะเป็นเครื่องมือที่ประเทศอาเซียนจะใช้มากยิ่งขึ้น เพื่อผลักดันนโยบายและเพื่อให้การที่จะแก้ไขปัญหาในระดับภูมิภาคต่าง ๆ ไม่ใช่แค่

เรื่องนโยบายโดยลำพัง จะมีนโยบายกับกฎหมายจะไปด้วยกันมากยิ่งขึ้น การที่แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องเร่งการเตรียมความพร้อมทางด้านกฎหมายภายในเพื่อรองรับความตกลงอาเซียนจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ Blueprint 3 ฉบับ คือ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม มีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและฉบับภาษาอังกฤษที่ออกมา โดยเฉพาะเสาการเมืองและความมั่นคง จะมีแนวทางปฏิบัติที่เปิดกว้าง และมีช่องทางเพื่อให้แต่ละหน่วยงานให้มีความร่วมมือในเรื่องนี้ สิ่งก็ตามก็คือ หลายต่อหลายเรื่องจะต้องมีกฎหมายรองรับ ดังนั้นการฟ้องร้องอาเซียน จะมีโอกาสเพิ่มมากขึ้น จะเป็นใครฟ้อง

ก็มาดู อาจเป็นคนในอาเซียนเองหรือจากภูมิภาคอื่น
ทางสำนักงานอัยการสูงสุดที่เป็นหน่วยงานที่พิทักษ์
ผลประโยชน์ของรัฐก็ต้องดูแลในเรื่องนี้ ความร่วมมือ
เหล่านี้ก็มีข้อดีคือ ส่งเสริมผลประโยชน์ระหว่างประเทศ
แต่ก็มีข้อเสียคืออาจเกิดการฟ้องร้องที่หลากหลาย
มากยิ่งขึ้น ประชาคมอาเซียนที่กำลังจะก่อตั้งขึ้นนี้ท่านไม่ต้องตกใจ สิทธิ กฎหมายที่ท่านมี
ยังจะเหมือนเดิม ความจริงการเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน ทำมา 10 กว่าปีแล้ว วันที่ 31
ธันวาคมที่จะถึงนี้เป็นแค่ตัวผ่าน แต่โลกของเราจะยังไม่เปลี่ยนแปลงทันที แต่จะค่อย ๆ
เป็นค่อย ๆ ไป แต่ภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาที่สำคัญ อย่างน้อยที่สุดท่านต้องทราบความ
ตกลงอาเซียนทุกฉบับ นี่คือการท้าทาย ทุกคนกังวลเรื่องการแปลกฎหมาย ภาษาไทย-
อังกฤษ แนะนำท่านให้ไปอ่าน Blueprint ทั้ง 3 เสา สำนักงานอัยการสูงสุดสามารถใช้
ประโยชน์ไปพัฒนาในโครงการความร่วมมือ ท่านใช้อันนี้อ้างอิงได้ โดยบอกว่าเพื่อเป็นการ
ปฏิบัติตาม Blueprint อาเซียน 2025 ท่านสามารถยึดอันนี้ไว้เป็นหลักในการขอบุคลากร
ของบประมาณ ขอรกรสนับสนุนในภารกิจงานที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน ซึ่งจะมี
ลักษณะเป็น Rules-based มากยิ่งขึ้น ผมขอจบการบรรยายในลักษณะคุยกันนะครับ
ในขั้นต่อไปอยากจะฟังความเห็นและคำถามของท่านนะครับ

**PREVENT AND COMBAT CORRUPTION:
APSC BLUEPRINT 2025**

- Fully implement the MoU on Cooperation for Preventing and Combating Corruption
- Promote ASEAN cooperation to prevent and combat corruption and to implement the UNCAC
- Strengthen the implementation of domestic laws and regulations and of anti-corruption practices in both the public and private sectors
- Intensity cooperation in the area of asset recovery and in denying safe havens to those found guilty of corruption

◆ **นายจุมพล พันธุ์สัมฤทธิ์ ผู้ดำเนินการเสวนา:** Thank you very much Dr. Suriya for a very informative and lively presentation. ขอบคุณครับ ในช่วงนี้ก็เป็นอย่างงาม-ตอบ และแสดงความคิดเห็น สำหรับท่านที่อยู่ในส่วนภูมิภาคถ้าระบบสื่อสารสองทางมีปัญหาในการติดต่อ ท่านสามารถส่งข้อความมาทางหน้าเว็บที่ฝ่ายไอทีได้นะครับ เรายังมีเจ้าหน้าที่คอยจดคำถามของท่าน เชิญเลยนะครับ

◆ **นายมาร์ค เจริญวงศ์ อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานต่างประเทศ:** อยากเรียนถามท่านวิทยากรเรื่องของโครงสร้างความร่วมมือ อย่างที่ท่านเกริ่นตั้งแต่ตอนต้น อาเซียนเราเริ่มรวมตัวกันเพื่อ Anti-Communist States เราไม่ได้พูดถึงหลักของการรวมตัวกันแบบ EU ที่เข้าร่วมกันอันเนื่องมาจากประเด็นทางเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นการยอมทอนอำนาจอธิปไตยของแต่ละประเทศจึงต่างจาก EU ประเทศอาเซียนค่อนข้างจะดำเนินการบริหารจัดการเรื่องต่างๆ แบบตัวใครตัวมัน อะไรก็ตามที่ไป Interfere เรื่อง National Policies แต่ละประเทศก็จะไม่ยอม ที่ผมกังวลอย่างหนึ่งคือ เรื่องที่เราจำเป็นต้องร่วมมือกันคือเรื่องการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งเรื่องนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างของกฎหมายเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนของ EU เขาไปไกลมากแล้ว ผมอยากจะถามท่านว่า จะมีความเป็นไปได้ไหมครับ ที่ประเด็นการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะไม่ใช้ความร่วมมือระหว่างประเทศผู้ร้องกับประเทศที่ถูกร้องขออีกต่อไป แต่ให้ปรับเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศที่ออกหมายในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน กับประเทศที่จะปฏิบัติการในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามหมายดังกล่าว ซึ่งกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนสามารถเกิดขึ้นได้แทบจะในทันทีที่ได้รับหมาย ตัวอย่างเช่น เบลเยียมส่งหมายมา ฝรั่งเศสรับหมาย จับกุมตัวบุคคลตามหมายแล้วส่งตัวบุคคลดังกล่าวเลย การดำเนินการนี้ของ EU ทำให้สถิติการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในภูมิภาคยุโรปตั้งแต่ปี 2004 – 2014 ก้าวกระโดดจาก 2,000 กว่าคดีมาเป็นกว่า 15,000 คดี คราวนี้ในอาเซียนเราที่จะมีนโยบายเรื่อง Free Movement of People ซึ่งเราก็มีการยกเว้นการขอ VISA ภายในภูมิภาคของเราอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นการเคลื่อนย้ายอาชญากรรมภายในภูมิภาคของเรากำลังจะขยายตัวขึ้นอีกมาก ในขณะที่ Mechanism (กลไก) ไม่ตอบรับเลยกับการที่จะให้ความร่วมมือมาโดยตลอด อยากจะถามท่านว่า ความร่วมมือของเราจะมีทางเป็นไปได้ไหม ที่จะพัฒนาจาก Intergovernmental Structure ไปสู่ Supranational Structure ครับท่าน

◆**ดร.สุรียา จินดาวงษ์** : ผมคิดว่าอย่างน้อยที่สุดเป็นหลักการ อาเซียนคงเป็นไปได้ที่จะเป็นองค์การเหนือรัฐ Supranational เพราะว่าวัฒนธรรมการเมืองของประเทศสมาชิกยังรับไม่ได้ และเราเองไม่ได้รับผลกระทบที่รุนแรงจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เหมือนยุโรปทาง EU จะมีบทเรียนจากสงคราม เราถือว่าโชคดีโดยเฉพาะไทยในสงครามโลกครั้งที่ 2 ไทยเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น ซึ่งเราไม่ได้มีความรู้สึกในแง่ประสบการณ์ว่าเราจะต้องสละความเป็นชาติ ตัดประเด็น Supranational ออกไปก่อน ความร่วมมือที่จะเป็น On time (ทันเวลา) Real time (ทันที) สามารถทำได้ แต่อยู่ในบริบทของ Intergovernmental Organization ในที่สุดแล้วก็อาจจะมีความร่วมมือในเรื่องนี้ และเมื่อท่านร่วมมือท่านก็จะเน้น Bilateral (ทวิภาคี) เป็นหลัก ดังนั้น ผมเสนอว่า ควรที่จะสามารถปรับกระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยยึด International และหลักความเข้าใจระหว่างรัฐ เป็นรายการณีไป อย่างที่ผมได้เรียนในตอนต้นว่า ฝ่ายอัยการหรือฝ่ายกฎหมายของแต่ละประเทศอาเซียนนั้น มีความจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องมีความร่วมมืออย่างจริงจังในเรื่องกฎหมายความช่วยเหลือซึ่งและกันในเรื่องทางอาญาเพื่อเรื่องนี้ ผมเห็นด้วยที่ท่านพูดและก็สามารถทำได้แต่ต้องอยู่บนหลัก Intergovernmental Structure และหลัก Supranational Solution จะไม่มีทางเกิดขึ้น และคนที่จะค้ำนประเทศแรกคือประเทศไทย แต่ใน EU เองก็เริ่มมีการเห็นด้วย อังกฤษถอยในเรื่อง Ever Closer Union คือมีการเข้าใกล้ความเป็นรัฐเรื่อย ๆ เพราะมีผลกระทบต่อเรื่องการเงินและ Immigration แต่ EU ก็ให้บทเรียนเราหลายเรื่อง เช่น เรื่อง Boarder Management ของเขาดีมาก แต่หลายเรื่องที่สร้างปัญหา เช่น สกุลเงินยูโร และ Ever Closer Union พูดตรง ๆ สหราชอาณาจักร ไม่ใช่ประเทศเดียวที่ค้ำนเรื่องนี้แต่เป็นประเทศเดียวที่ค้ำนออกมาอย่างเปิดเผย ประเทศอื่น ๆ ที่เห็นด้วยกับสหราชอาณาจักรก็มี โดยสรุปเป็นไอเดียที่ดี ควรทำ เร่งทำ แต่ต้องอยู่ในหลัก Intergovernmental

◆**นายประยุทธ์ ป.สัตยารักษ์ รองอธิบดีสำนักงานคดีค้ามนุษย์** : เมื่อวันที่ 26 ตุลาคมที่ผ่านมา สำนักงานคดีค้ามนุษย์ฟ้องเจ้าของเรือประมงที่ทำประมงในเขตน่านน้ำอินโดนีเซียและถูกจับในเขตน่านน้ำของอินโดนีเซีย ของไทยมี 4 ลำ และของเวียดนามอีกหลายลำ พอจับได้เสร็จก็คุมตัวได้ก่งของไทยไปดำเนินคดี สำหรับลูกเรือ ทางอินโดนีเซียพิจารณาแล้วเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ก็ส่งกลับมาที่ประเทศไทย พอส่งกลับมาเสร็จพวกนี้ก็มาแจ้งความที่สงขลาว่าถูกบังคับใช้แรงงานในเรือประมง และสำนักงานคดีค้ามนุษย์ของเราได้ฟ้องเจ้าของเรือไปแล้วทั้ง 4 คดี ผมอยากเรียนถามว่าสถานการณ์ตอนนี้

เป็นอย่างไร ได้ข่าวว่าอินโดนีเซียกับเวียดนามทะเลาะกันหนักเลย หนักกว่าเราเยอะ ของเรานี้ได้ทำอะไรไหม สถานการณ์ตอนนี้เป็นอย่างไร เราได้เข้าไปทำการประมงในน่านน้ำเขาเยอะไหม

◆**ดร.สุรียา จินดาวงษ์:** รายละเอียดไม่ทราบขนาดนั้น ประเด็นแรกนโยบายรัฐบาลชัดเจนมาก IUU Fishing นี้ผิด และปราบปรามอย่างจริงจังและผมเชื่อว่า ทร.ศปมผ (ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย) ได้ทำหน้าที่อย่างดียิ่ง มีกรณีของ EU ที่ให้ใบเหลือง และประเด็นที่ว่า การประมงผิดกฎหมายก็มีการเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลในเรื่องการต่อต้านการค้ามนุษย์ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่านทำถูกแล้วเป็นการทำตามนโยบายรัฐบาลที่ถูกต้อง และจะต้องมีการเผยแพร่ว่าเรามีการฟ้องร้อง เพราะฉะนั้นหากได้มีการเจรจากับรัฐบาลอินโดนีเซีย ก็จะมีการแจ้งเรื่องนี้มาดูแลของทางปฏิบัติแน่นอนต้องปกป้องสิทธิของคนไทย ที่มีการกล่าวหาเรือประมงไทยว่าทำ IUU Fishing การเกิดขึ้นของเหตุการณ์มีการอ้างว่าไม่ได้เกิดที่น่านน้ำแต่มีการดึงเรือเข้าไป อันนี้เป็นเรื่องของผลประโยชน์และถ้าหลุดตรงไปตรงมา ประเทศเพื่อนบ้านของเราที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน แต่เขาก็จัดการในส่วนของเขา แต่ไทยนี่จริงจัง แต่เราก็กปกป้องผลประโยชน์ของไทยในกรณีที่สูงจนได้ว่าไม่ใช่ IUU แต่หลักการนโยบายชัดเจน ซึ่งต่อต้าน IUU และการค้ามนุษย์อย่างชัดเจน สรุปลุศุทายนี้ก็คือ แม้กระทั่งอินโดนีเซียเอง ที่ขู่ว่า IUU Fishing เป็นวาระแห่งชาติ แต่เขาก็ประสบปัญหาเหมือนกัน เขาก็กลัวใบเหลืองจาก EU เหมือนกัน การปราบปราม IUU Fishing ก็อยู่ในวิสัยทัศน์ 10 ปี ของอาเซียนด้วย และก็ให้ความสำคัญเช่นกัน

◆**นายกายสิทธิ์ พิศวงปรากร อัยการอาวุโส:** ท่านบอกว่าจะมีการฟ้องอาเซียน ถ้ามีการฟ้องที่ไหน อย่างไร และมีสภาพบังคับมากน้อยแค่ไหน

◆**ดร.สุรียา จินดาวงษ์:** อาเซียนเองก็ยุ่ง ๆ อยู่ แต่ที่เราคาดการณ์ได้อย่างน้อยที่สุดคือแบบ กรณีพื้นฐานที่สุดเลยประเทศอาเซียนกับองค์กรภูมิภาคอื่น ๆ มีความตกลงกันและก็ไม่ทำตามสัญญา และเขาก็พยายามที่จะบังคับใช้ ซึ่งผมก็เชื่อในอนุสัญญานั้นว่าคงไม่ได้มี Clause ในเรื่องนี้ แต่ว่าก็คงมีการผลักดันในเวทีอื่นที่มีการแก้ไขร่วมกันนะครับ อันนี้ก็ เป็น Scenario ขององค์กรต่อองค์กรซึ่งไม่ค่อยมีปัญหามากนักซึ่งสามารถที่จะหาวิธีการไกล่เกลี่ยได้ ปัญหาที่เป็นห่วงมากขึ้นคือในกรณีที่มีกลุ่มเอกชน XYZ ไม่พอใจกับสิ่งที่อาเซียนได้ตกลงและให้สิทธิเขาในฐานะเป็นองค์กรหนึ่ง แล้วก็หาวิธีในการฟ้องร้อง เช่น ในเวทีของภูมิภาคอื่น ซึ่งทำให้ ASEAN หรือหน่วยงานในอาเซียน เป็นผู้ถูกฟ้อง

ซึ่งก็สามารถทำได้ ส่วนต่อมาจะมีการบังคับใช้กับอาเซียนได้หรือไม่ ไม่แน่ใจ ซึ่งค่อนข้างระยะยาวแต่เป็นเรื่องที่เราต้องเตรียมการไว้ เขาอาจจะเล่นงาน วิธีที่เขาจะเล่นงานอาจไม่ใช่อาเซียนโดยตรง แต่อาจจะเป็นส่วนงานเลขานุการอาเซียนก็ได้ ซึ่งอันนี้ก็เป็น Scenario หนึ่งที่ต้องระวัง Scenario มันไม่ชัด ท่านถามคำถามประเด็นนี้ถูกต้องแต่ทางออกยังไม่ชัด เป็นประเด็นที่ในวงการอาเซียนโดยเฉพาะทางด้านกฎหมายเริ่มที่จะดูแต่เป็นที่น่าเสียดายที่ Legal Unit ในสำนักงานเลขานุการอาเซียน ดูเรื่องนี้คนเดียว นี่คือน่ากลัว คือ เราไม่พร้อมในแง่ของสำนักงานเลขานุการอาเซียน เป็นสิ่งที่เราพยายามฝากแต่เราไม่มีคนซึ่งจะมาอ้าแบบนี้ได้เพราะเราจะเป็น Rule-based Regulation-based ซึ่งอันนี้จะปัญหาคrucialสำคัญที่เราจะต้องแก้ไข

◆**นายมาร์ค เจริญวงศ์** : ย้อนกลับไปคดี Count Bernadotte ในคำพิพากษาของศาลซึ่งในขณะนั้นน่าจะยังคงเป็น ICJ (International Permanent Court of Justice) ก่อนที่จะเป็นมาเป็นศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJ : International Court of Justice) ในปัจจุบัน ได้มีการยอมรับสถานะขององค์การสหประชาชาติ (UN) เพราะว่าการเสียชีวิตของ Count Bernadotte นั้นได้เกิดขึ้นในขณะที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของผู้แทนของ UN ศาลจึงมองว่าการที่ UN จะฟ้องคดีประเทศที่ทำให้ผู้แทน UN เสียชีวิตก็เป็นสิทธิที่ยอมรับได้ และได้เขียนไว้ในคำพิพากษาไว้อย่างชัดเจนเพื่อยอมรับสถานะของ UN ในฐานะที่เป็นผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศ (Subjective of International Law) นับแต่คำพิพากษานั้นเป็นต้นมาจึงมีการยอมรับสถานะขององค์การระหว่างประเทศว่าเป็นผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศเหมือนกัน และต่อมาจึงมีการพัฒนาให้สามารถมีการฟ้องเอกชนที่เป็นบุคคลธรรมดาต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ เช่นในกรณีของสงครามฆ่าล้างเผ่าพันธุ์แต่ก็เป็นเพียงการฟ้องบุคคลคนเดียวต่อศาลระหว่างประเทศ ผมยังไม่เคยเห็นการที่เอกชนหรือเป็น NGO หรือเป็น องค์การพิพัตต์ตั้งกลุ่มกันเพื่อจะฟ้องประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ตรงนี้มีข้อมูลไหมครับท่าน

◆**ดร.สุริยา จินดาวงษ์** : มีกรณีที่ผมเห็นชัดที่สุดเช่น กรณีของเครื่องบินของสายการบินอะไรจำไม่ได้ ที่กล่าวกันว่า ลิเบียเป็นคนยิงตก กลุ่มญาติพี่น้องของผู้เสียชีวิตชาวอเมริกันฟ้องรัฐบาลลิเบียแล้วตามศาลต่าง ๆ ในสหรัฐ อันนี้เป็นเรื่องที่เขาทำกัน เพราะนั้น ผมไม่แปลกใจถ้าอนาคตจะมีในลักษณะอย่างนี้เกิดขึ้นกับอาเซียน อย่างที่ผมว่ามัน Enforce ไม่ได้เกิดขึ้นในภูมิภาคเรามันเกิดขึ้นในสหรัฐที่จะมีการฟ้องลักษณะแบบนี้ ซึ่งจะเป็นคดีแพ่งหรืออาญา ในแต่ละประเทศก็จะต่างกันออกไป เขาจะดำเนินการเรียก

อาเซียนมาให้คำชี้แจงหรือไม่ ก็ต้องดูกันต่อไป ก็เป็น Complication (ความยุ่งยาก) ที่อาจจะเกิดขึ้น และในที่สุดก็จะมีประเด็นว่า Enforce เรื่องนี้กับอาเซียนได้หรือเปล่า อย่างไร ก็ต้องว่ากันต่อไป ยกตัวอย่างนะ Scenario ในลักษณะนี้ที่มีการฟ้องในสหรัฐ และมีการตัดสินของศาลนั้นในประเทศนั้นว่าอาเซียนผิด จะต้องชดเชย 1 ล้านเหรียญสหรัฐ ถ้า Enforce อาเซียนไม่ได้ แต่เขามีวิธีเล่นอย่างอื่น เช่นความช่วยเหลือที่เขาเคยให้ อาเซียนปีที่แล้ว 10 ล้าน ปีนี้เหลือแค่ 9 ล้าน ก็ทำได้ เพราะฉะนั้น Scenario นี้ไม่ได้ไกลกว่าที่คิดนะแต่อาจจะไม่เกิดขึ้นโดยตรงกับอาเซียน แต่ที่ผมบอกอาเซียนเป็นประชาคม มากยิ่งขึ้น Rules-Based มากยิ่งขึ้น เราต้องเตรียมการในเรื่องนี้ อย่างน้อยที่สุดฝาก สำนักงานเลขาธิการอาเซียน ฝากฝ่ายกฎหมายของเขาจะเตรียมการไว้เลย เราจะต้องเตรียมพิจารณาเหตุการณ์ Scenario ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ในกรณีที่มีความตกลงอาเซียนว่าด้วย Disaster Management (การจัดการภัยพิบัติ) หากเกิดภัยพิบัติ คนเสียผลประโยชน์ล้มตายเยอะแยะก็จะเป็นการฟ้องอาเซียนนะ ก็เป็นเรื่องที่ดี หรือจะมีกลุ่มชาวอะไรก็แล้วแต่ เช่น คนฟิลิปปินส์ มาฟ้องในศาลของฟิลิปปินส์ ว่าอาเซียนไม่ปฏิบัติอย่างเต็มที่ตามสัญญาที่ให้ไว้ ทำให้เกิดความเสียหาย อันนี้เกิดขึ้นได้ ตลอด ยังไม่ใช่เป็น Scenario ที่จะเกิดขึ้นร้อยเปอร์เซ็นต์แต่พวกเราก็ต้องเตรียมตัวไว้

◆ **นายศศิน ศุขจรัส อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ห้องผู้ตรวจการอัยการ:** ผมมีประเด็นสงสัย 4-5 ประเด็น สืบเนื่องจากเรื่องที่มีการสอบถามในตอนต้น ผมก็มีความกังวล เหมือนกับท่านวิทยากร คิดว่าวันที่ 31 ธันวาคม 2558 แล้วยอนไม่หลับ พอเราเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีหลายเรื่องที่ต้องทำ เช่น ปัญหาเรื่องหมอกควันทางใต้ เป็นเรื่อง ที่เห็นชัด สมมติว่าผมเป็นประชาชนในภาคใต้ ที่ได้รับหมอกควันและต้องเข้าโรงพยาบาล ผมอาจจะรวมกลุ่มกับเพื่อน ๆ แล้วไปฟ้องประเทศเพื่อนบ้านว่าทำให้เกิดหมอกควันจน เราได้รับอันตราย ตรงนี้ได้หรือไม่อย่างไร ตรงนี้เป็นช่องทางที่นำมาสู่ การที่ศาลในประเทศอาเซียนประเทศ ก. ตัดสิน จะสามารถนำผลการตัดสินไปใช้ในประเทศ ข. ได้ไหม ในเรื่องของการยอมรับคำพิพากษาของประเทศเพื่อนบ้าน อันนี้เป็นประเด็นที่อยากถาม

อีกประเด็น เนื่องจากตอนนี้ สิทธิมนุษยชนนั้นเป็นเรื่องกว้างขวางและกฎบัตรของอาเซียนก็มีกล่าวถึงสิทธิมนุษยชนในระดับอาเซียน และในรัฐธรรมนูญของเราที่เราจะร่างกันใหม่ เราได้นึกถึงประเด็นนี้บ้างไหม จริง ๆ แล้วรัฐไทยก็ได้ให้สิทธิในเรื่องนี้ ในเรื่อง สิทธิผู้ประกันตนก็ดี สวัสดิการของแรงงานอะไรต่าง ๆ รวมทั้งการเข้าถึงบริการด้าน สาธารณสุขและการศึกษาของคนไทยที่มีสัญชาติไทย ปัญหาคือตอนนี้เรามีแรงงาน

ประเทศเพื่อนบ้านไหลเข้ามา ในอนาคตเราต้องปฏิบัติต่อคนเหล่านี้เทียบเท่าคนไทยใหม่ เพราะในรัฐธรรมนูญก็เขียนแล้วว่ารัฐจะต้องดูแลประชาชนของตัวเองในเรื่องการเข้าถึง สาธารณสุข เรื่องการศึกษา เรื่องอะไรต่าง ๆ ที่นี้ในรัฐธรรมนูญต้องเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ ในการเข้าถึงอะไรต่าง ๆ อันนี้ประเด็นที่ 2

ประเด็นที่ 3 ในเรื่องของกฎหมาย เช่น ในเรื่องของการจดทะเบียนสมรสก็ตาม ในเรื่องของ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ที่เราบอกว่า Free Flow ทั้ง เงิน คน การบริการต่าง ๆ อันนี้ในส่วนราชการไทย ได้คิดถึงในเรื่องเหล่านี้อย่างไร

◆**ดร.สุรียา จินดาวงษ์** : เรื่องกฎหมายไทย ทะเบียนราษฎร อย่างน้อยที่สุด เรื่องที่ กระทรวงการต่างประเทศ คิดถึงคือการแปลกฎหมายไทยเป็นภาษาอังกฤษให้ประเทศ เพื่อนบ้านเข้าใจ ซึ่งเป็นขั้นแรก ประเด็นที่เล็ก ๆ แต่ดูใหญ่ที่คุยกับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ คือ ใบสั่งตำรวจจราจร ที่ให้แก่คนต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทย คือ เวลาจับกุม คนที่โดนจับ พร้อมทั้งจะจ่าย แต่ก็ไม่รู้จะสื่อสารกันอย่างไร นี่คือปัญหาจริง ๆ ในแง่ของ การเจรจาจริง ๆ เราไม่ได้นึกถึง กฎหมายไทยทุกฉบับ แต่เราก็ดูตระหนักถึง

คำถามที่ 2 เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนผมตอบจากใจเลยนะครับว่าต้องเท่าเทียม คือ ถ้าเรายึดนโยบายที่จะได้ประโยชน์จากแรงงานต่างชาติอย่างถูกกฎหมาย ก็ต้องมีการให้ สิทธิด้วย อันนี้ผมพูดจากหัวใจ แต่ในแง่ของการเมืองภายในผมไม่แน่ใจว่าจะได้ขนาดนั้น หรือไม่ แต่สิทธิพวกนี้ต้องให้ ผมไม่แน่ใจว่าจะถึงขั้นระบุในรัฐธรรมนูญหรือเปล่า แต่ กฎหมายต้องมีการเปิดทางให้ เพราะอะไร เพราะในที่สุดแล้ว ถ้าไม่พูดถึงเรื่องแรงงานที่ ถูกกฎหมายในประเทศไทยในเรื่องสำคัญ ๆ เช่น เรื่องการสาธารณสุข จะเป็นภัยต่อ ประเทศไทย เขาจะหาวิธีการนอกระบบอยู่ดี ผมชอบอะไรที่อยู่ในระบบ เพราะนอก ระบบอาจคุมไม่อยู่ คือ ให้สิทธิเท่าเทียม แน่นนอนมีเรื่องนัยยะภายใน ในแง่ของ งบประมาณ อันนี้ต้องดูกันไป

สิทธิมนุษยชน ในระดับภูมิภาค ผมเป็นคนหนึ่งที่ช่วยยกร่าง TOR และในเรื่อง ของ ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights (AICHR) เป็น เรื่องที่ดีมาก ๆ แม้จะมีข้อจำกัดเยอะแยะ โดยที่อาเซียนหลากหลาย ประเด็นเรื่องของ Protection Mandate ประเด็นเรื่องของ AICHR เนื่องจากคุณลักษณะของประเทศ อาเซียน บางประเทศพร้อม บางประเทศไม่พร้อมที่จะให้ไปไกลใน Protection Mandate แต่เรื่อง Protection Mandate ที่จะให้บุคคลฟ้อง AICHR กรณีที่เกิดการ ละเมิดในเรื่อง Human Rights (สิทธิมนุษยชน) ในประเทศต่าง ๆ คงยังไม่เกิดขึ้น

คำถามแรกที่ผมเห็นว่าสำคัญมาก คือ มีชาวบ้านทางใต้พียงประเทศเพื่อนบ้าน ในศาลไทย คือศาลไทยมีอำนาจบังคับในประเทศได้ คนที่จะโดนคือ สถานทูตและกงสุล ต่างประเทศในประเทศไทย แต่เขามีเอกสิทธิความคุ้มกันรับรองโดยอนุสัญญาเวียนนาซึ่ง เราแตะไม่ได้ ดังนั้นก็เป็นรายกรณีที่เราต้องต่างตอบแทน แต่สิ่งที่ท่านถามก็น่าสนใจ ในอนาคตเราอาจจะ Enforce Judgment (บังคับคำพิพากษา) ในประเทศสมาชิกอื่น ๆ หรือไม่ในกรณีอย่างนี้ ผมไม่แน่ใจ แต่ในหลักการภาพรวมแล้วเป็นเรื่องของหลัก ต่างตอบแทน ซึ่งทั้ง 10 ประเทศต้องตกลงกัน ผมไม่แน่ใจว่าเราจะไปถึงขั้นนั้นหรือเปล่า แต่อาจจะเป็น อีก 10 ปีข้างหน้า ไม่ใช่ 10 ปีนี้ ต้องจับตามองว่า กรณีที่มีการฟ้องประเทศไทย ในที่อื่น ๆ มันเกี่ยวข้องกับกระทรวงการต่างประเทศโดยตรง และสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งต้องศึกษาเอกสาร เอกสิทธิ ต่อไป ก็พยายามตอบให้ดีที่สุด ทั้งใน 3 คำถาม

◆**นายศศิณ ศุขจรัส:** ปัญหาชาวอุยกูร์ส่งกลับจีน บ้างก็ไปแคนาดา ตุรกี และโรฮีนจา และเป็นกระแสที่แรงในประชาคมอาเซียน และอาจจะเกี่ยวกับการก่อวินาศกรรมใน กรุงเทพมหานคร ก็สันนิษฐานกันไปอย่างนั้นนะครับ ซึ่งผมคิดว่าตรงนี้ทางไทยเราซึ่ง นำหน้าระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสิทธิมนุษยชน เราจะวางหลักยังไง

◆**ดร.สุรียา จินดาวงษ์ :** ผมเรียนว่าเราทำถูกแล้ว เพราะกระทรวงการต่างประเทศ สนับสนุนรัฐบาล ผมจะขยายว่านโยบายต่างประเทศของไทย ในหลักการของมนุษยธรรม ซึ่งเป็นหลักการที่ใช้มาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และมีคนลี้ภัยเข้ามาในประเทศไทย ทั้งหมดนี้เรายึดหลักการไม่บังคับ เป็นแนวทางนโยบายต่างประเทศ ที่ประชาคมโลก ชื่นชมประเทศไทย แม้ว่าเราจะไม่ได้มีอนุสัญญาเรื่องการลี้ภัย เน้นอนบางกรณีมีผล ประโยชน์อื่นๆ เกี่ยวกับผลประโยชน์ชาติ เราก็อาจไม่ทำตามหลักการนี้ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่บางทีก็พูดยาก เช่น ประเทศ A บอกว่าคนคนนี้ทำผิด และมีหลักฐานว่าทำผิดในบ้านเขา และเรามีความตกลงแบบนี้ แต่ในแง่ของกฎหมาย ผมว่าในความตกลงมันจะมีบทบัญญัติ เตียนไว้เกี่ยวกับ Exceptional Case (กรณียกเว้น) ทั้งนี้ก็ซึ่งนำหน้ากว่าเราจะใช้เส้นทางไหน แก้ปัญหา โดยส่วนตัวแล้วผมจะอิงหลักมนุษยธรรม ซึ่งหลักสำคัญที่สุดคือ ไม่ส่งตัวกลับ โดยไม่มีความยินยอม ผมพูดถึงการให้ Refugees Status (สถานะผู้ลี้ภัย) โดยองค์การ ระหว่างประเทศ ผมขอแสดงความคิดเห็นส่วนตัว เป็นสิทธิหน้าที่ขององค์การ ระหว่างประเทศ แต่ก็เป็นคำถามว่า เร่งรัดหรือไม่ที่จะให้สถานะนี้ หรือจู้ ๆ มีใครมาขอ เช่น มีองค์การหนึ่งเตรียมให้สถานะนี้ล่วงหน้าเลยทั้ง ๆ ที่คนนั้นยังมาไม่ถึง แต่มันไม่ได้ เกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างเดียว ใน EU ที่คนตะวันออกกลางทะเลลักเข้า EU เป็นไปได้ไหม

ที่คนทุกคนนับแสนจะลี้ภัยสงครามเข้าไปใน EU แต่ EU ก็ไม่ได้มีท่าทีตรงกันในเรื่องนี้ แต่โดยสรุป รัฐบาลไทยทำถูก เพราะได้ขังน้ำหนักร่างต่าง ๆ และโดยส่วนมากแล้ว ประเทศไทยค่อนข้างที่จะเอียงไปในหลักมนุษยธรรมเป็นหลัก ถ้าตราบใดที่ไม่เป็นภัยต่อไทยก็จะอิงหลักการนี้ แต่อย่างไรก็ตาม ต้องป้องกันไม่ให้มีการใช้ในทางที่ผิดในหลักการนี้ และเราต้องอิงหลักการ Humanitarian Principle (หลักสิทธิมนุษยชน) และก็เกิดการหนีเข้ามาในประเทศไทย เช่น โรฮิงจา ซึ่งคนกลุ่มนี้ก็ไม่ได้อยากมาไทย เขาอยากไปอีกประเทศหนึ่งซึ่งรัฐบาลไทยทำถูกแล้ว แต่ก็อิงหลักมนุษยธรรม

◆ **นายจุมพล พันธุ์สัมฤทธิ์ ผู้ดำเนินการเสวนา** : ขอบคุณมากครับ ดร.สุริยา เสียชีวิตที่เวลาน้อย ยังมีประเด็นน่าสนใจอีกหลายเรื่องที่ท่านวิทยากรได้นำเสนอ และได้ฝาก food for thought ให้พวกเราได้นำไปคิดต่อ ทั้งในเรื่องการทำกฎหมายให้สอดคล้องกันทั้งอาเซียน การบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในอาเซียน การบังคับใช้กฎหมายทางอาญาที่มีประสิทธิภาพเพื่อปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย การส่งผู้ร้ายข้ามแดน รวมทั้งบทบาทของพนักงานอัยการในฐานะเป็นผู้แทนของรัฐด้านกฎหมายที่ต้องเตรียมตัวรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม หลายคนฟังแล้วอาจจะงงๆ ว่าจะเริ่มต้นเตรียมตัวกันอย่างไร ท่านวิทยากรก็ได้แนะนำแนวทางไปสู่แสงสว่าง คือให้ไปดูแลแผนการดำเนินการฉบับใหม่ หรือ Blueprint 2025 ของประชาคมอาเซียนทั้งสามเสาหลัก โดยเฉพาะ APSC Blueprint ของประชาคมการเมืองและความมั่นคง ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจหลักของสำนักงานอัยการสูงสุดโดยตรง ซึ่งก็เป็นการบ้านใหญ่ที่ต้องนำไปขบคิดในการเตรียมการทำให้โครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับ Blueprint 2025 กันต่อไป มีประเด็นหนึ่งที่ผมชอบจากการนำเสนอของท่านวิทยากร คือ หลักเล็งไม่ได้ต่อการเกิดของประชาคมอาเซียนและผลกระทบต่างๆที่จะเกิดขึ้น แต่การสร้างอัตลักษณ์เดียวกัน หรือ One Identity ของประชาชนทั้ง 10 ประเทศในอาเซียน ให้มีความรู้สึกร่วมเป็น ASEAN Citizen หรือพลเมืองอาเซียน จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในประชาคมอาเซียนได้เป็นอย่างดี ต้องขอขอบคุณท่านวิทยากรเป็นอย่างมากครับ ท้ายที่สุดผมจะขอเชิญท่านรองอธิบดีอัยการ สำนักงานคดีค้ามนุษย์ เป็นผู้แทนของคณะผู้จัดการเสวนากล่าวอะไรกับท่านวิทยากรหน่อยครับ เชิญครับ

◆นายประยุทธ ป.สัตยารักษ์ รองอธิบดีอัยการ สำนักงานคดีค้ามนุษย์ : Dr. Suriya, on behalf of all the participants and the Office of the Attorney General, I would like to express our sincere thanks and appreciation for your very interesting presentation on ASEAN Community and the Impacts on Thailand. It will be useful for all of us in performing our duties, especially the inspiration of preparing to enter the new ASEAN Community. Just a little words to say thank you very very much. If you need any assistance or cooperation from the Office of the Attorney General, you are more than welcomed. Thank you very much again. And, may I ask all dear participants, please give Dr. Suriya a big big hand.

◆ดร.สุรียา จินดาวงษ์ : Let me just say a few words. It has been my pleasure to share a little bit of my experiences to the distinguished prosecutors at the Office of the Attorney General. I am very confident that with your experiences, you will make a very strong contribution to the establishment of the ASEAN Community, only 29 days ahead. Thank you very much.

คณะผู้จัดพิมพ์

นายจุมพล พันธุ์สัมฤทธิ์	อัยการพิเศษฝ่ายกิจการต่างประเทศ 3 ผู้อำนวยการศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน
นายประวัตติ ฤทธิธาดา	อัยการพิเศษฝ่ายบริหารจัดการความรู้
นายวิวัฒน์ พิณเมืองงาม	อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษศาลสูงจังหวัดน่าน
นางพิณทิพย์ สีลาเกรียงศักดิ์ ศรีสนธิ	อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด เลขานุการศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน
นายโกสินทร์ ดอกบัว	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
นางสาวศรินรัตน์ จิรส์ยชานะ	นิติกรปฏิบัติการ
นายวัชรพล จุลโคตร	นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ
นางปราณี ทองแก้ว	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

กิจกรรมเวที
เสวนา

ส่วนภูมิภาค



สอย.กาฬสินธุ์



ภาค.3



ภาค.3



ศาลสูง.ภาค.9



ศาลสูง.ภาค.9



สอย.แพร่



สอย.แพร่



สดช.ตราด



ปกครองเพชรบุรี



ปกครองเพชรบุรี



ศาลสูง.ภาค 4



ศาลสูง.ภาค 4



สอຍ.ชุมพร



สอຍ.พะเยา



สอຍ.อุทัยธานี



สอຍ.สุพรรณบุรี



ศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน
สำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
www.asean.ago.go.th, E-mail : asean.ago@gmail.com